

ОБЩИНА МАДАН

4900 гр. Мадан, България,
ул. Обединение № 14

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА МАДАН, 2022 – 2028 г.

Изготвена от: „П-Юнайтед“ ЕООД

2022 г.

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ		
1.	Доц. д-р Петър Петров	Ръководител екип и Експерт „Опазване на околната среда“
2.	Маг. ек. Елена Георгиева	Съръководител и Експерт „Биологично разнообразие“
3.	Маг. ек. Станимира Иванова	Експерт „Почви и земеползване“, „Нарушени терени“, „Води“
4.	Маг. ек. Ива Фикова	Координатор, Експерт „Биологично разнообразие“, „Защитени територии и защитени зони“
5.	Маг. ек. инж. Ива Стаменоова-Йорданова	Експерт „Климат и климатични промени“, „Качество на атмосферния въздух“, „Вредни физични фактори“.
6.	Инж. Венета Стефанова	Експерт „Отпадъци“, „Почви и земеползване“
7.	Габриела Рашева	Експерт Еколог
8.	Александра Гогова	Експерт Еколог

„П-ЮНАЙТЕД“ ЕООД

бул. „Св. Климент Охридски“ № 14,

п.к. 1756, гр. София

Телефон: 02/ 443 3528

Email: mail@p-united.org

Интернет адрес: <https://www.p-united.org/>

П.ЮНАЙТЕД
БИЗНЕС В ХАРМОНИЯ С ОКОЛНАТА СРЕДА

СЪДЪРЖАНИЕ

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ	2
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	5
СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ	7
СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ	8
I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	10
II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА	15
1. Природо-географска характеристика	15
1.1. Географско положение	15
1.2. Селищна мрежа	16
1.3. Релеф и геоморфология.....	16
1.4. Полезни изкопаеми.	18
2. Демографска характеристика	19
2.1. Брой на населението	19
2.2. Население под, в и над трудоспособна възраст.....	19
2.3. Естествено движение на населението	20
2.4. Механично движение на населението	21
3. Кратък анализ на икономическите отрасли в общината.....	21
4. Инфраструктура.....	27
5. Управленски ресурси.....	31
5.1. Структура на управление на дейностите, свързани с околната среда .	31
5.2. Сътрудничество с други институции, организации и дружества	32
6. Финансов капацитет	33
7. Климат и атмосферен въздух	38
7.1. Климат.....	38
7.2. Атмосферен въздух.....	38
8. Води	41
8.1. Повърхностни води	43
8.2. Подземни води	47
8.3. Зони за защита на водите.....	48
8.4. Райони със значителен потенциален риск от наводнения	51
9. Почви и нарушени терени	52
10. Биологично разнообразие.....	54
10.1 Флора и растителен свят.	54

10.2	<i>Фауна и животински свят</i>	65
11.	<i>Национална екологична мрежа</i>	70
12.	<i>Отпадъци</i>	74
13.	<i>Шум</i>	84
14.	<i>Радиационна обстановка</i>	85
III.	<i>АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT/</i>	88
IV.	<i>ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА</i>	93
V.	<i>ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ</i>	96
VI.	<i>ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ</i>	100
VII.	<i>СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ, ОТЧЕТ И КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА</i>	113
VIII.	<i>ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ</i>	117

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БДИР	Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“
БПК	Биологично потребление на кислород
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ГСП	Горскостопански план
ДВ	Държавен вестник
ДФ	Държавен фонд
ДГС	Държавно горско стопанство
ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на Република България
ЗЗ	Защитена зона
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗТ	Защитена територия
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НДЕ	Норми за допустими емисии
НИМХ	Национален институт по метеорология и хидрология
НСИ	Национален статистически институт
ОУП	Общ устройствен план
ПВТ	Подземни водни тела
ПООС	Програма за опазване на околната среда
ПОС	Програма „Околна среда“
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
ПУРБ	План за управление на речните басейни
РДВ	Рамкова директива за водите - Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 година за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите
РДНО	Регионално депо за неопасни отпадъци
РЗПРН	Райони със значителен потенциален риск от наводнения
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите

РОУКАВ	Район за оценка и управление качеството на атмосферния въздух
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СКОС	Стандарти за качество на околната среда
ССЦ	Специфична стратегическа цел
ТБО	Твърди битови отпадъци
ТСБ	Териториално статистическо бюро

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица № 2.1-1	Брой на населението на община Мадан за 2019, 2020 и 2021 г.
Таблица № 2.2-1	Население под, в и над трудоспособна възраст в община Мадан към 31.12.2021 г.
Таблица № 2.3-1.	Естествено движение на населението на община Мадан за периода 2017 - 2021 г.
Таблица № 2.4-1	Механично движение на населението на община Мадан през 2021 г.
Таблица № 2.4-2	Механично движение на населението на община Мадан през периода 2017 - 2021 г.
Таблица № 3.1-1.	Списък на действащите концесии за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1 от Закона за подземните богатства на територията на община Мадан към 14.03.2022 г.
Таблица № 3.2-1	Основни отглеждани култури на територията на община Мадан за периода 2014 – 2018 г.
Таблица № 3.2-2	Брой и видове селскостопански животни в община Мадан
Таблица № 7.2-1	Контролираните замърсители и регистрираните концентрации през 2020 г. в пунктовете на територията на РИОСВ-Смолян.
Таблица № 8.1-1	Повърхностни водни тела на територията на община Мадан
Таблица № 8.1-2	Състояние на водните тела на територията на община Мадан
Таблица № 8.4 -1	Данни за определените РЗПРН на територията на община Мадан
Таблица № 10.2-1	Природозащитен и законов статут на видовете бозайници (без прилепи), срещащи се на територията на община Мадан
Таблица № 10.2-2	Природозащитен и законов статут на видовете прилепи, срещащи се на територията на Община Мадан
Таблица № 10.2-3	Природозащитен и законов статут на видовете птици, срещащи се на територията на община Мадан
Таблица № 10.2-4	Природозащитен и законов статут на видовете земноводни и влечуги, срещащи се на територията на община Мадан
Таблица № 14-1	Данни за радиационната обстановка от пунктове на територията на община Мадан за 2021 г.
Таблица № III- 1	Основни характеристики на управлението на компонентите и факторите на околната среда на Община Мадан, представени като силни и слаби страни, възможности и заплахи
Таблица № VI-1	План за действие към Програма за опазване на околната среда на Община Мадан , 2022-2028 г.

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура № 1.3-1	Географска карта на община Мадан
Фигура № 8-1.	Основни речни басейни в Източнoбеломорски район за басейново управление
Фигура № 11-1.	Карта на обектите от Националната екологична мрежа в границите на община Мадан
Фигура № 11.1-1.	Защитена зона BG0000372 Циганско градище
Фигура № 12-1.	Общо образувани битови отпадъци в община Мадан за периода (2016-2021 г.), [t]
Фигура № 12-2	Депонирани битови отпадъци в община Мадан за периода 2016-2021 г. (kg/жител/година)
Фигура № 12-3	Депонирани битови отпадъци в община Мадан и България за периода 2016-2018 г. (kg/жител/ година)
Фигура № 12-4	Морфологичен състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Мадан
Фигура № 12-5	Количества на образувани производствени отпадъци на територията на община Мадан за периода 2016-2021 г., [t]
Фигура № 12-6	Количество образувани строителни отпадъци на територията на община Мадан, 2020-2021 г., [t]
Фигура № 12-7	Общо образувани утайки от ГПСОВ – гр. Мадан, 2016-2021 г., [t]
Фигура № III-1.	Координатна система за определяне на най-подходяща стратегия за Община Мадан, основаваща се на SWOT-анализа

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2022 – 2028 Г.

ЧАСТ I. ВЪВЕДЕНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общината е основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление, съгласно чл. 2., ал. 1 от Закона за местното самоуправление и местната администрация /ЗМСМА/. От ЗМСМА произтичат правомощията на органите на местната власт по отношение на процесите на управление на околната среда. В чл. 17, ал. 1, т. 8 от ЗМСМА е посочено, че местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност, в т.ч. в сферата на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси.

Изработването на Програма за опазване на околната среда на Община Мадан за периода 2022 – 2028 г. се налага поради:

- Съгласно чл. 79, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/, кметовете на общините разработват програми за опазване на околната среда. Структурата и съдържанието на Общинската ПООС са изработени в съответствие с актуалните изисквания на ЗООС;
- Изтекъл е срокът на действие на съществуващата Общинска програма за опазване на околната среда (ОПООС), която е с период на действие 2015 – 2020 година.

Програма за опазване на околната среда на Община Мадан за периода 2022 – 2028 г. е изложение на основните цели и задачи на Общината в областта на опазване на околната среда. По същността си, тя е целенасочено планиране на дейностите в областта на околната среда за посочения времеви диапазон. В този смисъл, настоящият стратегически документ е инструмент за подобряване състоянието на околната среда. Програмата отчита влиянието на икономическите и социалните интереси в обществото и създава условия за устойчиво развитие на общността като цяло.

Програмата обхваща периода от 2022 до 2028 г., като по този начин отговаря на изискванията за минимум три години, съгласно чл. 79, ал. 2 от ЗООС. По смисъла на същия закон, както Националната стратегия за околна среда, така и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на Закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда по чл. 3 от ЗООС, а именно:

1. Устойчиво развитие;

2. Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве;
3. Предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него;
4. Участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда;
5. Информираност на гражданите за състоянието на околната среда;
6. Замърсителят плаща за причинените вреди;
7. Съхраняване, развитие и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;
8. Възстановяване и подобряване на качеството на околната среда в замърсените и увредените райони;
9. Предотвратяване замърсяването и увреждането на чистите райони и на други неблагоприятни въздействия върху тях;
10. Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения;
11. Достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до околната среда.

Основната цел на програма за опазване на околната среда е да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми и подобряване на общото състояние на околната среда в общината, чрез което да се осигури добро качество на живот за жителите и намаляване до минимум на риска за човешкото здраве.

Настоящата програма, надгражда Програма за опазване на околната среда на територията на община Мадан за периода 2015 – 2020 г. като взема предвид поставените в нея цели, тяхната насоченост и степен на изпълнение, съгласно информация, получена от Община Мадан.

ПООС е координирана с актуалните към момента на разработване национални и регионални документи в областта на стратегическото планиране и най-вече в контекста на опазване на околната среда, сред които:

- Регионален план за развитие на Южен централен район за периода 2014 - 2020 г. (2017 г.);
- Доклад за резултатите от междинната оценка за изпълнението на регионалния план за развитие 2014-2020 г. на Южен централен район от ниво 2;

- Национална стратегия за регионално развитие за периода 2012 - 2022 г.;
- Национална стратегия за околна среда за периода 2009 - 2018 г.***;
- Националната програма за развитие България 2030;
- План на България за възстановяване и устойчивост;
- Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 – 2030 г.);
- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г.);
- Национален план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г.;;
- Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите 2020 – 2030 г.;
- Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България.
- План за управление на речните басейни в Източнобеломорски район за басейново управление и Национална програма за изпълнение (ПУРБ 2016-2021 г.), съгласно *Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 година за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите*;
- План за управление на риска от наводнения в Източнобеломорски район за басейново управление на водите (ПУРН 2016-2021 г.), съгласно *Директива 2007/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 година относно оценката и управлението на риска от наводнения*.
- План за интегрирано развитие на община Мадан, 2021 – 2027.

*** Общинските програми се изготвят в тясно съответствие с принципите на Националната стратегия за околна среда (НСОС), която се разработва за период 10 години и се приема от Народното събрание по предложение на Министерския съвет (чл. 76, ЗООС). Към момента МОСВ е в процедура за разработване на нова Национална стратегия за околна среда и План за действие към нея.

Програмният период на Програма за опазване на околната среда на община Мадан за 2022-2028 г. и съпътстващите приложения, в голяма степен съвпада с

периода на актуализирането, изготвянето и прилагането на третите ПУРБ 2022-2027 г. и вторите ПУРН 2022-2027 г.

При синхронизирането на настоящата Общинска ПООС с най-актуалните версии на национални и регионални документи в сектора, е отчетен фактът, че някои от по-горе изброените документи са в процес на актуализация или предстои да бъдат актуализирани, което е свързано и с навлизането в нов програмен период. Вземайки предвид посоченото и както подробно е разписано в част VII от настоящата ПООС на Община Мадан, при наличието на по-нови версии на национални и регионални документи, свързани с поставяне на нови национални цели, в контекста на европейските такива, следва общинската програма да бъде актуализирана. По този начин ще се гарантира синхронизирането ѝ с европейските, съответно и националните насоки в сектора. Това ще допринесе за подобряване на плана за действие, чрез съблюдаването на навлизащия нов програмен период.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2022 – 2028 Г.

ЧАСТ II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

II. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Природо-географска характеристика

1.1. Географско положение

Община Мадан се намира в югоизточната част на Западните Родопи и граничи с общините Рудозем, Златоград, Неделино, Ардино, Баните и Смолян. Разположена е в Южния централен планов район на страната в административните граници на област Смолян, като общинският център отстои на 275 km от столицата гр. София, на 120 от Пловдив, на 60 от Кърджали и на 30 km от Смолян. Общината има площ 175 km², което представлява 5,5% от площта на областта и 0,15% от площта на Република България. Общината включва 44 населени места: общинският център – гр. Мадан и 43 села, най-големите от които са Средногорци и Върбина.

Релефът на общината е полупланински и планински с подчертано ерозионно-денудационен характер, с дълбока и гъста речно-долинна мрежа и долинни склонове със значителни наклони. При средна надморска височина около 700 m общината попада в преходно-средиземноморската климатична област на страната.

Община Мадан заема части от Рило-Родопския масив с широко разпространени кристалинни пластове. Силно разчленената и дълбоко врязана хидрографска мрежа бързо дренира терена.

Територията на общината включва Жълти дял на Горноарденския район по поречието на реките Маданска, Арда и Черна, както и части от Ардинското било, спускащо се на североизток между реките Арда и Върбица. В централната част на Жълти дял се издигат върховете Бучовица /1404 m надм. вис./, Ветреница /1372 m надм. вис./ и Петровица /1209 m надм. вис./. Завършекът на гребена е връх Алада /1241 m надм. вис./. На всички страни от Жълти дял се отделят разклонения – бърда, чиито разчленения постепенно се снишават и съвсем раздробени изчезват в долините на реките.

За съвременния релеф на тази част от Средните Родопи най-голямо значение има издигането на планината през неогена и кватернера. Сложната стъпаловидна промяна на разломите е обусловила стръмния стъпаловиден изглед на склоновете. Окончателното оформяне на съвременните речни долини се извършва през кватернера.

Тези особености определят и характера на селищната мрежа, която е типична за планински район – дисперсно разположени населени места, преобладаващи малки

селища, малки селищни образувания и един град, обединяващ икономическите, административните и културно-просветните функции.

1.2. Селищна мрежа

Община Мадан е една от десетте общини в област Смолян заедно с общините Баните, Борино, Девин, Доспат, Златоград, Неделино, Рудозем, Смолян, Чепеларе.

В община Мадан попадат 44 населени места, от които един град (гр. Мадан), където е разположен едноименният административен център и 43 села: Арпаджик, Вранинци, Касапско, Ловци, Равнища, Цирка, Борика, Върба, Кориите, Миле, Равно нивище, Чурка, Бориново, Върбина, Крайна, Митовска, Рустан, Шаренска, Боровина, Въргов дол, Крушев дол, Мъглища, Средногорци, Букова поляна, Габрина, Купен, Петров дол, Стайчин дол, Буково, Галище, Леска, Печинска, Студена, Вехтино, Дирало, Лещак, Планинци, Тънкото, Високите, Долие, Ливаде, Равнил, Уручевци.

По данни от Националния статистически институт (НСИ), към 2021 г. в урбанистичната класификация на селищата в община Мадан включва – един град с население над 4 500 души (Мадан – 5129), а останалата част от населението е в селата.

1.3. Релеф и геоморфология.

Територията на общината попада в Осоговско-Родопска физикогеографска зона на България в Рило-Родопския масив и по-конкретно в края на Източните Родопи, в близост до последния родопски рид. Релефът на общината е полупланински и планински с подчертано ерозионно-денудационен характер, с дълбока и гъста речно-долинна мрежа и долинни склонове със значителни наклони. При средна надморска височина около 700 m общината попада в преходно-средиземноморската климатична област на страната.

Община Мадан заема части от Рило-Родопския масив с широко разпространени кристалинни пластове. Силно разчленената и дълбоко врязана хидрографска мрежа бързо дренира терена. Територията на общината включва Жълти дял на Горноарденския район по поречието на реките Маданска, Арда и Черна, както и части от Ардинското било, спускащо се на североизток между реките Арда и Върбица. В централната част на Жълти дял се издигат върховете Бучовица /1404 m надм. вис./, Ветреница /1372 m надм. вис./ и Петровица /1209 m надм. вис./. Завършекът на гребена е връх Алада /1241 m надм. вис./. На всички страни от Жълти дял се отделят разклонения – бърда, чиито разчленения

постепенно се снишават и съвсем раздробени изчезват в долините на реките /Фигура № 1.3-1/.

Фигура № 1.3-1 Географска карта на община Мадан

/Източник: Уикипедия/

За съвременния релеф на тази част от Средните Родопи най-голямо значение има издигането на планината през неогена и кватернера. Сложната стъпаловидна промяна на разломите е обусловила стръмния стъпаловиден изглед на склоновете. Окончателното оформяне на съвременните речни долини се извършва през кватернера. Тези особености определят и характера на селищната мрежа, която е типична за планински район – дисперсно разположени населени места, преобладаващи малки селища, малки селищни

образувания и един град, обединяващ икономическите, административните и културно-просветните функции.

1.4. Полезни изкопаеми.

Фундаментът на планинските ридове в средната част на Родопите са гранитен плутон и намиращите се върху него предпалеозойски и палеозойски скали. На редица места те са покрити с палеогенски морски наслаги (пясъчници, конгломерати и вулканични скали). Гранитът е силно напукан и дълбоко изветрял, в резултат на което в повечето случаи билата на отделните ридове имат заоблен вид.

От голямо значение за икономическото развитие на община Мадан е наличието на залежи на полиметални находища на цветни метали. Това води до тясната специализация на общината в рудодобива – от разработените 40 находища в Маданското рудно поле 18 се намират на територията на община Мадан. На нея се падат около 42% от общия добив на рудата в това рудно поле.

На територията на община Мадан се намират находища на оловно-цинкова руда. Металното съдържание на добиваната руда е с осреднени стойности 3,60% олово и 3,85% цинк. Запасите, които се разработват се намират в южната част на маданското рудно поле, като експлоатационни работи се провеждат на участъците.

Разработването на местните полезни изкопаеми оказва въздействие върху развитието на местната икономика. Следва да се има предвид, че в бъдеще са възможни проблеми с рекултивацията на площите, използвани за добив на полезни изкопаеми, като след изчерпване на ресурсите или при пазарна конюнктура, която възпрепятства използването и усвояването им, е необходимо да се предвидят решения за подобряване на ландшафта и възстановяване на екологичното равновесие в тези територии.

На територията на община Мадан са предоставени на концесия за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 5 от *Закона за подземните богатства* пет находища. Информация от Регистъра на действащите концесии за добив на подземни богатства, актуална към 14.03.2022 г., на територията на община Мадан е представена в т. 3.1. към част II „Анализ на средата“ към ПООС.

2. Демографска характеристика

2.1. Брой на населението

Към 31.12.2021 г., съгласно информация от Националния статистически институт (НСИ), населението на община Мадан е 10 340 жители, от които 5016 мъже и 5324 жени. Съответно към 31.12.2021 г. в общината живеят близо 0.15 % от населението на Република България и 10.41 % от населението на област Смолян.

От информацията, представена с **Таблица № 2.1-1**, се вижда, че в разглеждания период от 2019 г. до 2021 г. съществува тенденция в намаляване броя на жителите съответно от 10 698 през 2019 г. до 10 340 през 2021 г.

Таблица № 2.1-1 Брой на населението на община Мадан за 2019, 2020 и 2021 г.

Показател	2019 г.	2020 г.	2021 г.
1. Общо население	10698	10568	10340
1.1. Мъже	5244	5142	5016
1.2. Жени	5454	5426	5324
2. В градовете /общо/	5233	5221	5129
2.1. Мъже	2589	2549	2500
2.2. Жени	2644	2672	2629
3. В селата /общо/	5465	5347	5211
3.1. Мъже	2655	2593	2516
3.2. Жени	2810	2754	2695

От **Таблица № 2.1.-1** е видно, че през целия разглеждан период (2019 – 2021 г.) по-голямата част от населението на общината живее приблизително равномерно разпределено в град Мадан сравнено със селата.

2.2. Население под, в и над трудоспособна възраст

В настоящия анализ е използвана информация от Националния статистически институт (НСИ), като са разгледани и съпоставени данни за населението на община Мадан под, в и над трудоспособна възраст¹ към 31.12.2021 г. (**Таблица № 2.2-1**).

¹ Границите за „трудоспособна възраст“ са от 16 до навършването на 61 години и 4 месеца за жените и 64 години и 2 месеца за мъжете.

Таблица № 2.2-1 Население под, в и над трудоспособна възраст в община Мадан към 31.12.2021 г.

Община Възрастова категория	Общо			В т.ч. градовете		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Община Мадан	10 340	5 016	5 324	5 129	2 500	2 629
Под трудоспособна възраст	1 354	713	641	744	404	340
В трудоспособна възраст	6 124	3 281	2 843	3 242	1 673	1 569
Над трудоспособна възраст	2 862	1 022	1 840	1 143	423	720

От **Таблица № 2.2-1** се вижда, че 59,22 % от населението на общината е в трудоспособна възраст, което приблизително съвпада с процента за страната (59,8 %) (НСИ). Съответно 40,77 % от населението на общината е под и над трудоспособната възраст при 40,2 % от населението на България е в тази възрастова група.

2.3. Естествено движение на населението

Естественият прираст в община Мадан за периода 2017 – 2021 г. запазва отрицателна тенденция като варира в границите (- 91 до - 168) (**Таблица № 2.3.-1**).

Таблица № 2.3-1 Естествено движение на населението на община Мадан за периода 2017 - 2021 г.

Показател	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Естествен прираст на населението	-91	-112	-78	-105	-168
Живородени деца	83	76	76	77	64
Починали	174	188	154	182	232

Към 31.12.2021 г., отрицателният естествен прираст в община Мадан е по-засилен спрямо съотношението за населението на България и на област Смолян.

2.4. Механично движение на населението

Механичното движение на населението е показател, който включва изселените спрямо заселените в общината лица. Данните за механичното движение в община Мадан за 2021 г., вкл. разделени по пол, са представени в **Таблица № 2.4-1**.

Таблица № 2.4-1 Механично движение на населението на община Мадан през 2021 г.

Заселени			Изселени			Механичен прираст		
всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
212	91	121	272	129	143	-60	-38	-22

Механичният прираст на населението на община Мадан през 2021 г. /**Таблица № 2.4-1**/ е отрицателен (-60). Това са 0,58% от броя на жителите за същата година.

Съпоставяне на данните и очертаване на тенденция за механичното движение в община Мадан през периода 2017 - 2021 г. е представено в **Таблица № 2.4-2**.

Таблица № 2.4-2 Механично движение на населението на община Мадан през периода 2017 - 2021 г.

Показател	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Механичен прираст	-114	-71	-110	-25	-60
Заселени	170	165	178	189	212
Изселени	284	236	288	214	272

От **Таблица № 2.4-2** се вижда, че за периода 2017-2021 г. се поддържа тенденция от отрицателен механичен прираст в общината.

3. Кратък анализ на икономическите отрасли в общината

Икономическото развитие на община Мадан през последните години се характеризира с общите белези на икономическото развитие на страната като цяло. Община Мадан се характеризира с развитие на многоотраслова икономика. На територията развиват дейност предприятия от няколко икономически дейности (отрасли) - местната икономика е многопрофилна. Водещи функции в нея имат добивната промишленост и някои дейности от сектор „Услуги“ и сектор „Индустрия“. Поради структурата на поземлените ресурси (ограничен размер на земеделските земи), аграрният сектор има допълващи функции.

В икономическия профил на общината са представени сектори и икономически дейности, за които са налице определени ресурси и традиции в развитието им.

Общината е специализирана в няколко индустриални направления, които се основават главно на използването на местната суровинна база, като добив на минерално-суровинни ресурси (полиметални руди), а от преработващата промишленост - на храни и напитки, производство на метални изделия, производство на облекла и изделия от текстил, дърводобив и дървопреработване и др.

Водещи функции от икономическите дейности в социално-икономическия профил на община Мадан има минната промишленост. Тя е с традиции в икономиката но общината и независимо от неясните средносрочни и дългосрочни перспективи за развитие на тази икономическа дейност, тя все още е водеща в структурата на общинската икономика.

Водещо място в общинската икономика има индустрията. Тази позиция на сектор „Индустрия“ е свързана с по-доброто състояние на добивната промишленост, допълнена с икономически дейности на преработващата. Сектор „Услуги“ също заема важно място в общинската икономика. Това се дължи на две икономически дейности, а именно – „Търговия и ремонт на автомобили и мотоциклети“ и „Транспорт, складиране и пощи“.

3.1. Промисленост

Промислеността в община Мадан е развит отрасъл, типичен за района. На територията на общината са предоставени на концесия за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 5 от *Закона за подземните богатства* пет находища. Информация от Регистъра на действащите концесии за добив на подземни богатства, актуална към 14.03.2022 г., на територията на община Мадан е представена в **Таблица № 3.1-1**.

Таблица № 3.1-1. Списък на действащите концесии за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1 от Закона за подземните богатства на територията на община Мадан към 14.03.2022 г.

№	Партида НКР №	Концесионер	Находище	Община (Област)	Група подземно богатство	Вид подземно богатство	Срок на концесията	Дата на подписане на концесионния договор	Дата на влизане в сила на концесионния договор	Решение на Министерски /Общински съвет №
1	D - 00608	"Върба Батанци" АД, гр. Мадан	Върба - Батанци	Мадан (Смолян)	Метални полезни изкопаеми	Оловно-цинкови руди	30 г.	31.05.2012 г.	31.05.2012 г.	841/23.012.2008 г.; 760/19.10.2011 г.
2	D - 00382	"Родопи Еко Проджектс" ЕООД, гр. Златоград	Гюдюрска, у-к "Южна Петровица"	Златоград, Мадан (Смолян)	Метални полезни изкопаеми	Оловно-цинкови руди	12 г. + 15 г.	14.07.2004 г.	01.07.2002 г.	495/08.06.2004 г.
3	D - 00254	"Родопи Еко Проджектс" ЕООД, гр. Златоград	Мързян, у-к "Мързян-Север"	Златоград, Мадан (Смолян)	Метални полезни изкопаеми	Оловно-цинкови руди	35 г.	14.07.2004 г.	01.07.2002 г.	494/08.06.2004 г.
4	D - 00141	"Горубсо - Мадан" АД, гр. Мадан	Петровица	Златоград, Мадан (Смолян)	Метални полезни изкопаеми	Оловно-цинкови руди	8+6+9 г.	20.04.2001 г.	27.08.1999 г.	125/14.03.2001 г.
5.	D - 00140	"Горубсо - Мадан" АД, гр. Мадан	Крушев дол	Златоград, Мадан (Смолян)	Метални полезни изкопаеми	Оловно-цинкови руди	35 г.	20.04.2001 г.	27.08.1999 г.	126/14.03.2001 г.

/Източник: Регистър на действащите концесии за добив на подземни богатства /

Добивна промишленост

В структурата на сектор „Индустрия“ водещо място по основните икономически показатели има добивната промишленост, свързана с експлоатацията и добива на минерално-суровинни ресурси. Находищата на полиметални оловно-цинкови руди, разкрити на територията на община Мадан, са основния фактор за развитие на добивната промишленост още от средата на миналия век. Макар и с по-ограничена (в сравнение с миналото) дейност и днес добивът на оловно-цинкови руди и на концентрат от тях продължава да дава облик на промишленото развитие на общината. Основен производител в тази сфера е „Горубсо – Мадан“ АД, който е с променена структура и форми на управление в сравнение с бившето предприятие ГОРУБСО. Мажоритарен собственик на капитала на „ГОРУБСО – Мадан“ АД е "Върба-Батанци" АД, която от своя страна е част от "КЦМ 2000 Груп". Чрез предоставени концесии, фирмата експлоатира находищата „Петровица“, „Крушев дол“, „Върба-Батанци“. Първичната

преработка на рудата и получаването на оловни и цинкови концентрати се извършва в минно-обогатителната фабрика в община Рудозем.

Преработващ сектор на промишлеността

Преработващата промишленост в общината е представена от няколко фирми, осъществяващи дейност в производството на метални изделия, производство на химически и каучукови изделия, производство на облекла, на храни и напитки, на строителни материали и др. Основната част от производствените мощности на преработващата промишленост са разположени в общинския център, а някои от тях и в с. Средногорци.

3.2. Селско стопанство

Въпреки водещата роля на Южен централен район в сектора за страната, секторът е слабо изразен на територията на община Мадан. От секторната характеристика на местната икономика в *Плана за интегрирано развитие на община Мадан за периода 2021-2027 г.* е констатирано, че сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ (накратко Аграрен сектор) има подчинено значение в икономиката на общината. Основен фактор за това са природните особености на територията – планински релеф, ограничени площи, недостатъчно пригодни за развитие на растениевъдния подотрасъл на селското стопанство. Регистрираните селскостопански производители са общо 315 бр. Повече от половината от тях стопанисват земеделски земи до 20 da, а от 50 до 100 da – само 1. Няма стопанства с размер на използваемата земеделска площ над 100 da. Това показва, че селското стопанство в общината може да бъде характеризирано като дребностоково.

Селскостопанският фонд е 37 020 da, което е 21,2% от територията на общината. От него нивите съставляват около 1/3 (27,5%). Използваемата земеделска площ през стопанската 2018/2019 година е само 4213 da. База за развитие на животновъдния подотрасъл са ливадите и мерите и пасищата, които са със съответни площи – 16 810 da (ливади) и 9 124 da (мери и пасища).

Поради неблагоприятните почвени и климатични условия малко са овощните насаждения – едва 22 da. В териториален аспект, относително по-добри условия за развитие на растениевъдството има по поречията на реките Арда, Черна и Маданска. Обработваемите площи са силно разпокъсани, което затруднява използването на

механизация в производствения процес. Отделно земеделските земи са с нисък бонитет – преобладават тези от 9 и 10 категория, които са ниско плодородни.

Таблица № 3.2-1 Основни отглеждани култури на територията на община Мадан за периода 2014 - 2018 г.

№	Култура/Година	2014	2015	2016	2017	2018
1.	Ръж, [da]	300	300	300	-	100
2.	Фуражни култури /царевица и ечемик/, [da]	200	100	50	40	90
3.	Тютюн-ориенталски, [da]	100	30	31	24	20
4.	Картофи, [da]	4500	4500	4000	3500	3000
5.	Фасул, [da]	800	500	400	350	150
6.	Ябълки, [da]	6	21	10	-	6
7.	Сливи, [da]	-	6	6	-	-
8.	Общо, [da]	5 906	5 457	4 797	3 914	3 366

Източник: Областна дирекция „Земеделие – Смолян“

От **Таблица № 3.2-1** е видна тенденцията на намаляване на размера на засетите площи. Това е характерно за всички култури.

Животновъдство

Животновъдството е по-слабо развития подотрасъл на селското стопанство. Водещо в сектора е млечното говедовъдство. Броят на говедата през стопанската 2018/2019 г. е 731, като в сравнение с 2014 г. се наблюдава спад в броя им. Причината за това е, че няма значими млекопреработватели на територията на общината и немалка част от произведеното мляко се изкупува и преработва извън общината. Броят от видовете отглежданите селскостопански животни в община Мадан за периода 2014 - 2018 г. са представени в **Таблица № 3.2-2**.

Таблица № 3.2-2 Брой и видове селскостопански животни в община Мадан

№	Животни/Година	2014	2016	2018
1.	Говеда, [бр.]	1015	897	731
2.	Овце, [бр.]	216	327	562
3.	Кози, [бр.]	80	51	76
4.	Птици, [бр.]	930	1180	1210
5.	Пчелни семейства, [бр.]	270	330	367

През последните години се наблюдава нарастване на броя на овцете и на птиците. Основна, характерна черта на животновъдството е, че то не е пазарно ориентирано. Селскостопанските животни се отглеждат основно в частни стопанства. Определен ръст има и в броя на пчелните семейства. Но и този подсектор на животновъдството е плод на ентузиазма на отделни пчелари любители. Единици са пчеларите с пчелно стопанства над 100 пчелни семейства.

3.3. Горско стопанство

Горският фонд се стопанисва от ТП ДГС „Златоград“, като частта от горския фонд в границите на община Мадан – от „Горскостопански участък Мадан“ – гр. Мадан. Горският фонд в границите на общината е с площ от 126 813 да, което е 72.5% от територията ѝ. Горскостопанската дейност в участък Мадан на ДП ДГС „Златоград“ е свързан основна с добив на иглолистна и на широколистна дървесина. По-големи са количествата добита дървесина от иглолистните насаждения – средногодишно по около 10 хил. m³, а от широколистна – около 5 хил. m³. Преобладават иглолистните гори, но не е малка и площта на широколистните букови и дъбови гори - на тях се падат 36.9% от горските масиви.

4. Инфраструктура

4.1. Републиканска и общинска пътна мрежа, обществен транспорт и достъпност

Топографските особености на община Мадан, характеризиращи се със силно пресечен, планински релеф, затрудняват и ограничават развитието на транспортната инфраструктура, като основната част от пътните връзки са изградени по протеженията на долините образувани по поречията на реки и потоци. Географското разположение изолира община Мадан, оставяйки я в периферията от основните пътни артерии от Републиканската пътна мрежа. Като ниво на изградена пътна мрежа община Мадан се категоризира като нисък клас. През територията ѝ не преминават автомагистрала, както и пътища от първи клас.

Единственият второкласен път е II-86, който е част от трансграничния коридор Никопол-Плевен-Пловдив-Смолян-Рудозем-границата с Гърция /Ксанти/. Третокласните пътища са: път III-867 Средногорци - Мадан- Златоград- Бенковски-Подкова /Момчилград- Маказа/ и път III - 865 Търън - Средногорци- п.к. Стояново Ардино- Бойно- Кърджали. Пътищата от II-ри и III-ти клас се стопанисват и поддържат от Пътно управление гр. Смолян.

От достъпната информация в ПИРО 2021-2027 г. е обобщено, че Община Мадан стопанисва и поддържа около 266 km общински, местни пътища, както и вътрешни улични мрежи. Дължината на общинските пътища е 126,318 km и са основна транспортно комуникационна артерия обединяваща съществена част от трудно достъпните и отдалечени населени места на територията на общината с общинския център. Силно пресеченият терен и изложението са фактори, значително увеличаващи разходите по поддържането и изграждането на пътищата, като приблизително 25% от поддържаните пътища са без трайна настилка.

В община Мадан функционира масов обществен пътнически транспорт, който работи с разписание на определени интервали от време през деня. Времеви интервали и разписанието на градския транспорт, обслужващ крайните квартали на града, е съобразен с ежедневния поток от хора и техните нужди. Основните кореспонденции от всякакъв характер, в рамките на населените места, поради техния мащаб, се преодоляват чрез пешеходно движение.

Общественият транспорт в общината, се реализира според общинската транспортна схема, и на конкурсни начала, се осъществява от частни транспортни фирми. Повечето транспортни фирми извършващи маршрути от и към столицата гр. София, гр. Пловдив, гр. Кърджали и гр. Смолян. Обслужват и междинни спирки, включително град Мадан и някои от прилежащите села.

На територията на Община Мадан не функционира жп линия.

На територията на Община Мадан няма действащи летища, но чрез шосейните си пътища има достъп до националните летища, сертифицирани от международните институции. През преминаването на ГККП Златоград-Термес или ГКПП Маказа-Нимфея има връзка с международните летища Кавала и Солун в Гърция, а през ГККП Капитан Андреево-Капъкуле и до международното летище Истанбул Ататюрк в Турция.

4.2. Водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчните води

Оператор, експлоатиращ водоснабдителните и канализационните мрежи на населените места и пречиствателните станции (пречиствателни съоръжения) на територията, контролирана от РИОСВ-Смолян за административната територия на област Смолян, вкл. община Мадан е „ВиК“ ЕООД – гр. Смолян.

Водоснабдителна и канализационна мрежа

Водоснабдяване

Водоснабдителната система на гр. Мадан е изграден от четири подсистеми.

- Първата подсистема, захранваща гр. Мадан и най-важна за града, е изградена от две открити водохващания при яз. Пловдивци - р. Искрец и Голяма река, намиращи се в землищата на с. Пловдивци и с. Коритата. Те събират водите си чрез събирателна шахта и по стоманен водопровод $\Phi 530$ mm снабдяват с вода селищата Бърчево, кв. Койнарци, гр. Рудозем, гр. Средногорци $HP\ 300\ m^3$ и накрая гр. Мадан. Системата има връзка с $HP\ 460\ m^3$, $HP\ 420\ m^3$ и $HP\ 150\ m^3$ на гр. Рудозем. Системата следва течението на р. Пловдивска и се разполага от западната и страна до с. Бърчаево. Преди него преминава реката и до с. Войкова Лъка продължава от източната ѝ страна. След селото стоманеният водопровод преминава за малко по левият бряг на реката, после пак при стадиона на гр. Рудозем пресича реката.

През града водопровода преминава по десният бряг на р. Пловдивска, след вливането и в р. Арда пресича реката до моста и после следва пътя за гр. Мадан почти до гр. Средногорци. Там довеждащият водопровод преминава от десния бряг на р. Арда и достига до гр. Мадан. Системата захранва НР 1000 m³, НР 1000 m³ и НР 150 m³. След захранването на мрежата на гр. Мадан чрез две помпени станции ПС „Разклона“ и ПС „Бориева“ захранват НР 1000 m³, НР 300 m³ и НР 400 m³.

- Втората подсистема подаваща количества към мрежата на града е изградена от едно открито водохващане „Петров дол“, което по стоманен водопровод Ф150 захранва директно разпределителната системата на гр. Мадан.

- Третата подсистема подаваща количества към мрежата на града е изградена от едно открито водохващане малко над махала Митовска - „Митовска“. Системата захранва НР 1000 m по стоманен водопровод Ф100.

- Четвъртата подсистема подаваща количества към мрежата на града е изградена от едно открито водохващане малко над махала Яновска - „Яновско дере“. Системата захранва НР 300 m по стоманен водопровод Ф150.

Водата за системите на гр. Мадан се третира частично при събирателната шахта на водохващанията на яз. Пловдивци. Наличието на хлораторна станция позволява обеззаразяването на водните количества, постъпващи към селищата – сега хлораторната станция.

Системата на гр. Мадан не разполага с налична пречиствателна станция за питейни води. След изграждането на яз. Пловдивци както и ПСПВ „Пловдивци“ при язовира качествата както и количествата за водоснабдените селища, както и за селищата в режим ще бъде гарантирано.

Четири системи захранват основно гр. Мадан, с. Бърчево, кв. Койнарци, гр. Рудозем и с. Средногорци. Населението, на което са предоставени водоснабдителни услуги, е 5793 души или 90% от населението на гр. Мадан. За с. Бърчево населението е 197 души, което е на 100% е водоснабдено. За с. Средногорци населението е 921 души, което е на 100% е водоснабдено.

Системите захранващи гр. Мадан не са в добро техническо състояние, често аварират, което обуславя големите загуби по външните трасета.

Мадан и съседните му села използват повърхностни води за питейно водоснабдяване.

Канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води

Малък е процентът на изградената канализационна мрежа.

Община Мадан разполага с пречиствателна станция за отпадъчни води, изградена в гр. Мадан, която е въведена в експлоатация през 2008 г.

Общата дължина на съществуващата канализационна мрежа е приблизително 5,41 km. Град Мадан е с 5718 е.ж. Канализационната мрежа в централната градска част е изградена почти изцяло, като основните колектори са: Главен колектор I по р. Голяма река, Главен колектор II по течението на р. Малка река и общ главен колектор, достигащ до ПСОВ.

Канализационната мрежа на град Мадан е изградена и функционира като смесена система. Битовите, промишлените и дъждовните отпадъчни води се отвеждат от една тръба.

Много лошо е състоянието на канализационната мрежа в отдалечените квартали на града - кв. Батанци, кв. Конски дол. Там мрежата е изградена през 60-те години на миналия век за нуждите на миньорските селища. Каналите са задръстени или разрушени, функциониращите СКО заустват в речното корито. Лошо е състоянието на „Митовско дере“.

4.3. Енергийна мрежа

Преносът, трансформацията и продажбата на електроенергия в община Мадан се осъществява от ЕВН-КЕЦ - Златоград, клон Мадан. На територията на община Мадан има 2 изградени МВЕЦ, те се намират на р. Арда в района на с. Средногорци. На територията на община Мадан са проектирани и изпълнени три соларни парка. Соларните паркове са въведени в експлоатация.

Електроенергийната инфраструктура на общината осигурява захранване за всички населени места в общината. Тя е свързана с енергийните пръстени на страната с ел. проводи с напрежение 20 kV.

Някои от общинските сгради имат внедрени мерки за енергийна ефективност и монтирани инсталации за добив на слънчева енергия, които осигуряват част от необходимия ресурс за функционирането им.

Възобновяемите източници на енергия, които могат да имат значение за развитието на общината, чрез използването им, са енергията от слънцето и в известна степен на водата.

4.4. Комуникационни мрежи

Далекосъобщения

Съобщителната мрежа на община Мадан е в задоволително състояние. Само в пет от населените места в общината има пощенски станции. Представителите на спедиторските и куриерски фирми в България също извършват доставки на пратки само в определени дни, което силно затруднява използването на този вид услуга, респ. получаването и приемането на писма.

Информационни и комуникационни технологии Територията на общината е изцяло покрита от мрежата на мобилните оператори в България. На територията на общината се предлага фиксирани телефонни услуги и GSM-покритие при 100% степен на цифровизация и покритие по население за община Мадан.

4.5. Застрояване

В град Мадан и съставните села на общината застрояването е ниско с височина на сградите до 10 m и етажност до 3 етажа. Жителите живеят в еднофамилни жилищни сгради, разположени свободно в урегулираните поземлени имоти.

5. Управленски ресурси

5.1. Структура на управление на дейностите, свързани с околната среда

Правомощията и отговорностите на кмета в сферата на опазване на околната среда се изпълняват в съответствие с нормативните актове, като са обезпечени чрез функциите на административните звена в общинската администрация. Съгласно Устройствения правилник на общинска администрация – Мадан, 2017 г. и Решение № 4 на Общинския съвет от 27.11.2019 г., Дирекция „Специализирана администрация“ има функции в областта на опазване на околната среда. Техните функции напълно съответстват на

правомоцията на кмета на общината. Функциите между отделните звена са ясно разграничени.

Сред задълженията на дирекцията са да контролира спазването на действащото законодателство в областта на опазване на околната среда и рационалното използване на природните ресурси; да събира и анализира информация за състоянието на околната среда; да изготвя и набавя документи и информация, необходими за издаване на становища за въздействие върху околната среда, екологични оценки и оценки за съвместимост на проекти, обекти и дейности на територията на общината; да следи състоянието на околната среда, евентуални замърсявания на въздуха, водата, почвата и предприема мерки за тяхното отстраняване; извършва контрол на дейностите, свързани със събиране и извозване на отпадъци и други дейности, свързани с управлението на отпадъците; да изготвя предписания при установяване на нарушения на екологичното равновесие на територията на общината; да осъществява контрол по наредбите на Общински съвет, свързани с опазване на околната среда; изготвя справки и отчети за ТСБ, РИОСВ, БДЧР и др. свързани с дейностите по опазване на околната среда и управление на отпадъците; съставя актове на нарушители по ЗУО и наредбите на Общински съвет, свързани с опазване на околната среда; информира населението за състоянието на околната среда и за предприемани действия и дейности, подлежащи на оценка на въздействието върху околната среда; обработва преписки по молби на граждани и юридически лица; изпълнява и други задачи, произтичащи от нормативните актове и заповедите на кмета на общината, в областта на дейността си.

Общинските специалисти участват в семинари за обучение, с цел укрепване на административния капацитет. Персоналът е квалифициран и мотивиран. Изпълнението на всички възложени функции е на много добро ниво

5.2. Сътрудничество с други институции, организации и дружества

По проблемите на околната среда и здравния статус на населението Община Мадан поддържа информационен обмен със следните регионални органи на централни ведомства:

- Регионална инспекция по околната среда и водите – Смолян към Министерство на околната среда и водите;
- Регионална здравна инспекция - Смолян към Министерство на здравеопазването;

- Басейнова дирекция за управление на водите „Източнобеломорски район“, с център гр. Пловдив;
- ДГС ТП „Златоград“;
- Областна дирекция „Земеделие“ – Смолян към Министерство на земеделието (МЗМ);
- Териториално статистическо бюро към НСИ - Отдел "Статистически изследвания - Смолян";
- Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“;
- Областна дирекция по безопасност на храните към МЗМ;
- Лаборатория за радиационни измервания - РЛ-Пловдив.

6. Финансов капацитет

В настоящия анализ е използвана информация от *Докладната записка за приемане на бюджета за 2021 година на Община Мадан* и друга, налична на официалния интернет адрес на Община Мадан.

Проектобюджетът на община Мадан е съобразен с нормативните изисквания, финансовата рамка, установена със *Закона за държавния бюджет на Република България /ЗДБРБ/* и е базиран на действащите общински наредби и правилници и е съобразен с промените свързани с изменението на действащата към момента нормативна уредба.

Съгласно чл. 50 от ЗДБРБ за 2021 г. /ДВ бр. 104/08.12.2020 г./ се предвижда увеличение на бюджетните отношения между община Мадан и централния бюджет с 1 486 125 лв., в сравнение с предвидените за общината през 2020 година разчети, в т.ч. на единните стандарти в делегираните от държавата дейности с 416 100 лв.

Проектобюджетът на община Мадан е насочен към поддържане на финансова стабилност, спазвайки всички законови и вътрешно установени мерки за балансирана финансова политика и работа по приоритетите на общината, сред които е реализиране на капиталовата програма за 2021 г. в размер на 5 952 438 лв. чрез обновяване на съществуващите и изграждане на нови инфраструктурни обекти, както и придобиване на нови актове и съфинансиране на проекти; реализиране на европейски проекти целящи качествена промяна и подобряване живота на гражданите на община Мадан. През 2021

г. общината усилено работи по изготвяне и кандидатстване с нови проектни предложения за финансиране.

Допълнителни рискове по отношение реалистичността на прогнозиране и изпълнение на общинския бюджет са системните финансови проблеми, като:

- наличието на просрочени задължения - към 31.12.2020 г. са отчетени 71 092 лв., независимо от установената тенденция на намаляването им през последните няколко години.

Проектобюджетът на община Мадан за 2021 г. възлиза на 17 638 024 лв., което в сравнение с първоначалния план за 2020 г. от 15 135 404 лв., бележи ръст с 2 502 620 лв.

Предвидените приходи в Общинския бюджет за 2021 година са на стойност от 17 638 024 лв. Собствените приходи за 2021 г. на община Мадан включват: имуществени и други данъци; неданъчни приходи.

Планираните разходи за 2021 година са в размер на 17 638 024 лв. Разходна част на бюджета на община Мадан за 2021 г. е разработен съответно за делегирани от държавата дейности, делегирани от държавата дейности - дофинансирани с общински приходи и местни дейности.

Достигнатото ниво на планираните приходи от 17 638 024 лв. са разпределени в разходната част и запазват съотношенията си както следва:

Делегирани от държавата дейности – 8 717 089 лв.;

Местни дейности – 8 410 935 лв.;

Дофинансиране на делегираните от държавата дейности – 510 000 лв.

Планираните разходи за Делегираните от държавните дейности разпределени по функции са както следва:

- За Функция „Общи държавни служби“ - 1 141 487 лв. в едно с преходния остатък от 2020 г.;

- За Функция „Отбрана и сигурност“ за 2021 година - 200 408 лв., от които 68 505 лв са преходен остатък от 2020 г.;

- За Функция „Образование“ завишението на бюджета за 2021 година е в размер 761 001 лв. За Дейност 311 „Детски градина“ плануватите средствата са 1 298 982 лв., от които 79 439 лв. са преходен остатък от 2020 г. Реализиран е преходен остатък и в дейност 389 „Други дейности по образование“ през 2020 г. в размер на 17 868 лв. За

Дейност 322, разпределените по училища средства за 2021 г. са в размер на 5 530 689 лв., от които 187 414 лв. са от преходен остатък от 2020 година, а от тях 47 791 лв. са за капиталови разходи.

- За Функция „Здравеопазване“, за изплащане на възнаграждения и осигурителни вноски на медицински персонал към детските градини и училища са предвидени 148 172 лв.;

- За Функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ за 2021 година - 832 420 лв. или с 307 762 лв. повече от предвидените такива в началото на 2020 г.;

- За Функция „Почивно дело, култура и религиозни дейности“ - средствата за 2021 год. са 174 782 лв.

Средствата за делегираните от държавата дейности се оказват недостатъчни и това налага тяхното дофинансиране със собствени средства.

Общината, като териториален орган на изпълнителната власт, изпълнява множество функции, свързани с решаване на местни проблеми, както и предоставяне на публични услуги на населението и фирмите. Видът, обхватът и обемът на местните дейности и услуги се определят от Общински съвет в зависимост от възникналите потребности и приетите стратегии, програми и планове за развитие на общината. За изпълнението на тези функции в разходната част на общинския бюджет са предвидени средства за текущи и капиталови разходи.

През 2021 година общината разполага с бюджетни ресурси за местните дейности в размер на 8 410 935 лв., които са с 213 430 лв. повече спрямо предвидените такива за 2020 г.

Инвестиционната програма на Общината през 2021 година се финансира от целевата субсидия за капиталови разходи от Републиканския бюджет, средства от европейски и други програми, със собствени средства, като предвидените капиталови разходи в размер на 5 952 438 лв. са за изграждане на нови обекти и за извършване на реконструкция и рехабилитация на съществуващи обекти на територията на общината и съфинансиране на проекти. За изпълнението на включените проекти са необходими парични ресурси, както за съфинансиране дейностите по организация и управление.

Община Мадан предвижда извършване на дейности, извън рамките на инвестиционните намерения, които изискват значителен ресурс, който ще бъде осигурен

от европейските фондове. В този смисъл предвижданите разходи по извънбюджетните сметки са в размер на 10 685 905 лв., в това число и визираните по-горе инвестиционни намерения. Средствата са разпределени по програми и обекти, включително и последните етапи от реализирането на три проекта с Държавен Фонд Земеделие, вкл. „Реконструкция и рехабилитация на водоснабдителни системи и съоръжения на територията на община Мадан“ по Подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ от Мярка - 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони. Проектът е реализиран през 2021 г. и обектите са въведени в експлоатация. Общата стойност е 3 753 842.00 лв. с ДДС.

Проект „Реконструкция и рехабилитация на съществуващи общински пътища и съоръженията и принадлежностите към тях на територията на община Мадан“ по Програмата за развитие на селските райони на ЕС по подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ е приключил, като през 2021 г. е финализиран процеса по верификация на окончателните плащания на фирмите изпълнители. Стойността на разходите е 3 129 188 лв.

Проект „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на РДБО Мадан, за общините Мадан, Златоград и Неделино“ по Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.“. По проекта е изпълнена комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци BG16M1OP002-2.002. Стойността на проекта е 9 039 370 лв., в т.ч.: безвъзмездна финансова помощ от 6 764 996 лв. и съфинансиране в размер на 2 274 374 лв. Проектът включва изграждане на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци и инсталация за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци. Общият им капацитет е 4 200 t годишно. Съоръженията обслужват над 27 500 жители. Общата стойност на разходите по проекта за 2021 г. са в размер на 1 885 175.00 лв.

Проект в сферата на минния туризъм. През 2020 г. стартира изпълнението на Проект „Устойчива екологично-културна валоризация на минни и кариерни обекти в трансграничния регион“ /“Sustainable Eco-Cultural Valorization of Mines and Quarries Sites in the Cross-Border Area – Terra-Mine – B2 – 6с”/, съгласно сключен Договор за субсидия №.B2.6с.21/04.07.2019 г. по Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция – България 2014-2020 г., Приоритетна ос 2 „Устойчив и приспособим към климата трансграничен регион“, Инвестиционен приоритет 6с „Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природно и културното наследство”, Специфична цел „Да валоризира културно и природно наследство в трансграничния регион“. Община Мадан е водещ бенефициент по проекта. Срокът за изпълнение на проекта е 24 месеца, но не по-късно от 31.12.2023 г. Предстои и сключването на договор по проект „Красива България“. Финансиран от Министерството на труда и социалната политика.

Прогнозният бюджет за периода 2021 г. – 2023 г. на Община Мадан е, както следва:

- Приходи за МД :2021 г. – 8 920 935 лв.; 2022 г. – 9 366 982 лв.; 2023 г. – 9 835 331 лв.
- Разходи за МД: 2021 г. – 8 410 935 лв.; 2022 г. – 8 806 982 лв.; 2023 г. – 9 289 531 лв.

С прогнозите за приходите за 2021 г. - 2023 г. очевидно не се предвижда рязко повишаване на данъчната тежест за гражданите. Това обстоятелство дава добър знак за това, че с така дефинирания общински бюджет се цели осигуряване внимание и грижа за населението на общината, устойчивост на финансовите резултати, конфигуриране на една даденост – обществена среда в която да има предпоставки да се развие инициативата на всеки гражданин в община Мадан. Това предполага, че Община Мадан ще има възможност да извършва повече разходи за инвестиции със собствени средства и да осигури устойчивост на резултатите от реализираните проекти, както и да се подобрява предлагането на услуги на гражданите и развитие на социални и културни дейности в общината.

7. Климат и атмосферен въздух

7.1. Климат

Според климатичното райониране на България (по Велев, 1990, 2002) община Мадан попада в Континентално-средиземноморската климатична област, Южnobългарска подобласт. частите от над 1000 m надм. височина – планински климатичен район на същата подобласт. Средната годишна температура на въздуха е 10°C. Климатът в общината се характеризира със сравнително мека, валежна зима и умерено топло и сухо лято.

Макар и в близост до най-високите части на Западните Родопи, общината попада в преходносредиземноморската климатична област, а частите над 1000 m надм. височина имат характеристиките на планинска климатична област. Климатът е благоприятен за туризъм и отдых. Зимата е продължителна и с обилни валежи от сняг, но мека. Средната месечна температура за месец януари е от -7°C до +2°C. Снежната покривка по високите била се задържа до края на месец май. Лятото е прохладно като най-високи средномесечни температури за месец юли са 18°C - 19°C. Влажността на въздуха е най-висока през месец януари – 80% и най-ниска за времето от юли до октомври – 60%. В района са най-малко дните със силен вятър или с мъгла в сравнени с другите планини в страната.

Средногодишната влажност на въздуха е 77.25%, като през различните сезони се колебае от 68% до 73%. Средната продължителност на дните на зимния период през годината е 70 дни. Валежите са с минимум през лятото и максимум през зимата. Преобладават северо-североизточни ветрове с малка и умерена средна скорост от 2,3 m в секунда, неориентирани с честоменяща се посока, предвид релефните образувания.

7.2. Атмосферен въздух

Анализът на състоянието на атмосферния въздух се осъществява с цел определяне на настоящото ниво на замърсяване. Въздухът, като компонент на околната среда, влияе върху състоянието на другите фактори на средата.

Съгласно утвърдения от Министъра на околната среда и водите списък на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ), област Смолян е в РОУКАВ-Югозападен. На територията на община Мадан не са включени

пунктове от системата за постоянен контрол на чистотата на атмосферния въздух, част от Националната система за мониторинг на околната среда. Предвид това, за целите на текущия анализ, са използвани данни от най-близко разположените до община Мадан пунктове, изброени по-долу. Следва да се вземе под внимание, че те все пак са отдалечени и теренът е с наличие на планински хребети, била и долини на реки, което не дава възможност за пряко използване на отчетените стойности в тях, но е база за аналогии при сходни условия:

- Предвид изискванията на чл. 11, Приложение № 6 от *Наредба № 12 от 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен и озон в атмосферния въздух (обн. ДВ бр. 58/2010 г.)* е АИС–Смолян - градски фонов/транспортен пункт, разположен в застроената част на града - площадката на Регионална библиотека - Смолян. Обхватът на АИС – Смолян, съгласно утвърдената класификация е 100 m - 2 km, като градски фонов и 10-15 m, като транспортен пункт.

- Комплексна фоновая станция /КФС/ „Рожен“ дава възможност да се получава пълна, обективна и комплексна информация за състоянието на атмосферния въздух на фоново ниво.

В **Таблица № 7.2-1** са дадени пунктовете на територията на РИОСВ-Смолян, контролираните замърсители и регистрираните концентрации през 2021 г.

Таблица № 7.2-1 Контролирани замърсители и регистрирани концентрации през 2020 г. в пунктовете на територията на РИОСВ-Смолян.

Замърсител		ФПЧ ₁₀	Pb aer.	SO ₂	NO ₂	CO	H ₂ S	бензен	NH ₃	ПАВ	As aer.	Cd aer.	Ni	ФПЧ _{2,5}	NO	O ₃
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Общ брой пунктове	1. АИС-Смолян	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2. КФС - Рожен	да	да	да	да	-	-	да	-	да	да	да	да	да	да	да
Пунктове с регистрирани	1. АИС-Смолян	да-48 пъти (64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Замърсител		ФПЧ ₁₀	Pb aer.	SO ₂	NO ₂	CO	H ₂ S	бензен	NH ₃	ПАВ	As aer.	Cd aer.	Ni	ФПЧ _{2.5}	NO	O ₃
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Пунктове с Регистрирани Концентрации над СГН:		през 2020г.)														
	2. КФС-Рожен	не	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	1.АИС-Смолян	1бр. 32,29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Източник: Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2021 г. на РИОСВ-Смолян/

От **Таблица № 7.2-1** се вижда, че превишенията с ФПЧ₁₀ са 48 в АИС-Смолян от 345 измервания или 14 % (при 18 % за 2020 г.), като в Доклада на РИОСВ-Смолян се посочва, че те са през зимните месеци. Основни замърсители на въздуха в община Мадан, без да се превишават НДЕ (норми на допустимите емисии) са главно антропогенни източници. Източници на прах в областта са промишлеността, транспорта, енергетиката и битовото отопление. През отоплителния сезон, на локално ниво, основен източник на замърсяване с прахови частици е изгарянето на твърди и течни горива в бита и зимното опесъчаване.

Източник на емисии на територията на община Мадан е Сушилня в Цех за производство на дървени пелети, в с. Буково, експлоатирана от „Визьор“ ООД - гр. Хасково. В доклада на РИОСВ-Смолян за състоянието на околната среда през 2021 г. се посочва, че при извършените измервания на емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух не са установени нарушения.

Други източници са битовото изгаряне на твърди и течни горива (отопление през зимата), селскостопански дейности – по време на есенно и пролетно обработване на почвата, наторяване и третиране с препарати за растителна защита (последното е твърде ограничено) и автотранспортът.

Замърсяването на въздуха на територията на община Мадан, причинено от битовото отопление, е сезонно и характерно за зимния период. Предпоставка за повишени нива на замърсяване на въздуха в приземните слоеве е използването на нискокачествени горивни материали. Като мярка за намаляване нивото на замърсяване на атмосферния въздух, вследствие на битовото отопление, се препоръчва използването на качествени горивни материали.

Транспортът в населените места, като източник на замърсяване на въздуха, не би могъл да се приеме като решаващ за състоянието на въздуха, поради естеството и икономическото състояние на общината. Праховото замърсяване на въздуха, вследствие транспорта е проблем, в контекста на недоброто състояние на пътищата, ползването им от селскостопански машини, които ги замърсяват.

С изключение на посочените локални и инцидентни проблеми, свързани с КАВ, атмосферният въздух на територията на община Мадан може да се класифицира като чист.

8. Води

Община Мадан попада в териториалния обхват на Източнобеломорски район за басейново управление на водите (*Фигура № 8-1*).

Фигура № 8-1. Основни речни басейни в Източнобеломорски район за басейново управление

/Източник: Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ - <https://earbd.bg/> /

Речната система в района е представена от басейните на горните течения на няколко големи реки. На север е басейнът на река Арда с притоци Елховска и Чепинска река, която от своя страна над гр. Рудозем приема водите на река Рибница. Двете реки се събират в центъра на гр. Рудозем и слети заедно се вливат в река Арда. В с. Средногорци река Арда приема водите на река Маданска и най-значителния ѝ ляв приток - река Черна. В централната част на гр. Мадан, най-значителна е река Маданска, която се образува от Голяма и Малка река. Голяма река се събира от водите на Бориева река и Хаджийски дол, а Малка река идва от седловината Печинско и събира водите на Петров и Въргов дол.

Главните реки приемат водите и на по-малки притоци, образувани от многобройните планински поточета.

Водните ресурси на общината са недостатъчни. Силно разчленената и дълбоко врязана хидрогеоложка мрежа бързо дренира терена. Подземните води в района са представени от пукнатинен и грунтов тип. Преобладават изворни водохващания – каптажи.

8.1. Повърхностни води

На територията на община Мадан попадат изцяло или частично три повърхностни водни тела: BG3AR900R034 - „Река Маданска“ (попада изцяло); BG3AR900R035 - „Река Арда от гр. Рудозем до вливане на р. Черна“ (попада частично) и BG3AR700R039 - „Река Арда от вливане на р. Черна до яз. Кърджали и р. Ардинска“ (попада частично).

На територията на общината попадат само реки от типа „планински реки“.

Таблица № 8.1–1. Повърхностни водни тела на територията на община Мадан

№	Речен басейн	Код на ВТ	Име на ВТ	Код на типа	Описание на типа	Дължина на реките, km/Площ на язовира, km ²	Водосборна площ, km ²
1.	Арда	BG3AR700R039	река Арда от вливане на р. Черна до яз. Кърджали и р. Ардинска	R3	Планински тип реки	54,48468459	213,7594116
2.	Арда	BG3AR900R034	Маданска река	R3	Планински тип реки	12,45423525	68,67042338
3.	Арда	BG3AR900R035	р. Арда от гр. Рудозем до вливане на р. Черна	R3	Планински тип реки	12,33820878	41,68348336

Мониторинг на повърхностните води

Мониторингът на повърхностните и подземни води на територията на Община Мадан, предвид разпоредбите на чл. 169, ал. 2 от Закона за водите, се осъществява по утвърдени програми за мониторинг на водите, разработени Басейнова дирекция „Източно беломорски район“ – Пловдив (БДИБР – Пловдив). Данните от анализа на водните проби се обобщават и анализират от БДИБР – Пловдив и са основа за оценката на състоянието на водните тела.

Във връзка с определяне на екологичното и химично състояние на повърхностните водни тела в пунктовете се извършва мониторинг на биологични и физико-химични елементи, като еднократно в периода на действие на ПУРБ е предвидено да се извърши и мониторинг на хидроморфологични елементи за качество. На територията на община Мадан има един пункт за контролен мониторинг - р. Арда при с. Вехтино.

На територията на общината са разположени следните пунктове за оперативен мониторинг:

р. Арда с. Средногорци;

р. Маданска – гр. Мадан, кв. Батанци;

р. Маданска след гр. Мадан, устие.

В тези пунктове се извършва мониторинг по биологични и физико-химични елементи за качество.

Съгласно Плана за управление на речните басейни на Източнобеломорски район за 2016 – 2021 г. (ПУРБ на ИБР) водно тяло **BG3AR900R034 „Река Маданска“** е определено в умерено екологично състояние и лошо химично състояние.

Повърхностното водно тяло **BG3AR900R035 „Река Арда от гр. Рудозем до вливане на р. Черна“** в ПУРБ на ИБР е определено в умерено екологично състояние по биологични елементи за качество (макрозообентос) и в неизвестно химично състояние.

В ПУРБ на ИБР водно тяло **BG3AR700R039 „Река Арда от вливане на р. Черна до яз. Кърджали и р. Ардинска“** е определено в умерено екологично състояние и добро химично състояние.

В **Таблица № 8.1-2** са дадени резултатите от оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела на територията на община Мадан по водни

тела. Данните са използвани от Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2021 година на РИОСВ – гр. Смолян.

Таблица № 8.1-2 Състояние на водните тела на територията на община Мадан

№	Водно тяло	Код	Екологично състояние/потенциал			Химично състояние
			Биологични елементи	ФХ елементи	Екологично състояние/потенциал	
1.	Река Маданска	BG3AR900R034	Умерено	Умерено БПК, NH ₄ , NO ₃ , NO ₂ , PO ₄ , Mn, Zn	Умерено	Лошо Pb, Cd, Ni
2.	Р. Арда от гр.Рудозем до вливане на р.Черна	BG3AR900R035	Умерено	Умерено N общ, Mn	Умерено	Добро
3.	Река Арда от вливане на р.Черна до яз. Кърджали и р. Ардинска	BG3AR700R039	Умерено	Умерено PO ₄ , P общ, N общ	Умерено	Лошо Cd

Екологично и химично състояние на **река Маданска** се дължи на заустване на руднични и битови отпадъчни води от гр. Мадан и други населени места. При извършваните анализи за химично състояние (приоритетни вещества) се констатира отклонения от стандартите за качество на околната среда по показателите олово, кадмий и никел, което определя и лошото химично състояние на водното тяло. Показателите, по които се установява превишаване на стандартите за качество за добро екологично състояние са дънна макробезгръбначна фауна, БПК, амониев азот, азот нитратен, азот нитритен, ортофосфати (като фосфор), манган и цинк. В пункта на река Маданска, гр. Мадан, кв. Батанци за 2021 г. е изчислена средногодишна стойност по показател кадмий 30 µg/l при СКОС 0,25 µg/l, олово 46 µg/l при СКОС 1,2 µg/l, никел 5,3 µg/l при СКОС 4 µg/l. Основни емитери за водното тяло са рудник „Крушев дол“ и рудник „Върба Батанци“ на „Горубсо Мадан“ АД, чиято производствена дейност е добив и обогатяване на метални руди.

При извършваните анализи за химичното състояние на водно тяло **река Арда от вливане на р. Черна до яз. Кърджали и р. Ардинска**, се констатира отклонения от стандартите за качество на околната среда по показател кадмий, което определя и лошото химично състояние на водното тяло. Показателите, по които се установява превишаване

на стандартите за качество за добро екологично състояние са фосфати, фосфор (общ) и азот (общ).

Обекти, източници на отпадъчни води

Основен замърсител на водните обекти на територията, контролирана от РИОСВ – Смолян са отпадъчните води от канализационните системи на населените места и производствените отпадъчни води от промишлените обекти, намиращи се извън регулационните граници на населените места. Повечето от агломерациите, с население под 2000 екв. жители и от 2000 до 10 000 екв. жители, нямат изградени или са с частично изградени канализационни мрежи и отпадъчните води се заустват в попивни съоръжения или прилежащи дерета и реки.

В канализационните мрежи на агломерациите (там, където има изградени), освен битово-фекални отпадъчни води, се заустват и производствени отпадъчни води от промишлените предприятия, работещи на територията на агломерациите. Съгласно чл. 4 от Наредба № 7/2000 г., включването на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места се осъществява на база сключен договор между абоната и оператора, експлоатиращ канализационната система и/или съответната ГПСОВ. Качеството на отпадъчните води от тези предприятия, следва да отговаря на нормите за заустване в ГК, като заложените индивидуални емисионни ограничения в сключените 28 договори се достигат след пречистване на промишлените отпадъчни води от локални пречиствателни съоръжения (ЛПСОВ).

За заустването на отпадъчни води от канализационните мрежи в повърхностни водни обекти, както и за заустването на отпадъчни води след селищни пречиствателни станции има издадени разрешителни за заустване на отпадъчните води във водни обекти от съответните басейнови дирекции.

Операторите, които експлоатират канализационните мрежи на населените места и пречиствателните станции (пречиствателни съоръжения) за административната територия на област Смолян са: „ВиК” ЕООД – гр. Смолян и/или общините Смолян, Златоград, Неделино, Баните, Мадан, Рудозем, Чепеларе, Девин, Борино и Доспат.

На територията на гр. Мадан, гр. Златоград, гр. Рудозем и КК „Пампорово“ са изградени и работят 4 бр. пречиствателни станции за 2 000 до 10 000 екв. брой жители.

8.2. Подземни води

На територията на Община Мадан е разположено част от подземно водно тяло „Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс“ с код BG3G000PtPg049.

Подземното водно тяло е разположено в южната част на Източнореландски басейн, обхваща палеогенските отложения. По-големи населени места са Кърджали, Мадан, Момчилград, Рудозем, както и населените места в общината - Аламовци, Долен, Ерма река, Златоград, Кушла, Пресека, Старцево, Страшимир, Цацаровци. Обхваща площ от 6593,09 km². Типът на водоносния хоризонт е безнапорен и е изграден от риолити, андезити, пирокластични риодацити, туфи, туфити, туфозни пясъчници и алевролити, варовици- кавернозни, варовити пясъчници, мергели, конгломерати, пясъчници, глини, гнайсошисти, гранитизирани гнайси, гранитогнайси, гнайси, мигматити, шисти амфиболити, мрамори, калкошисти. Попада с списъка на подземни водни тела, използвани за питейни нужди в басейна на Арда.

Съгласно Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2021 година, РИОСВ – гр. Смолян, от извършените наблюдения върху химичното състояние през 2021 г. се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – няма концентрации на РС (релевантна стойност) над стандарт.

Наблюдава се концентрация на РС (релевантна стойност) под стандарт за показател Арсен – 4,9 µg/l (стандарт – 10 µg/l). В сравнение с 2020 г. - РС (релевантна стойност) за показател Арсен – 11,4 µg/l.

Основно, констатира се отклонение на арсен в мониторингов пункт: „Каптиран извор – чешма“, гр. Мадан – гр. Златоград, BG3G00000PTMP201 (крайпътна чешма на автомобилен път от гр. Мадан за гр. Златоград):

През 2021 г. - средноаритметична стойност е 9,58 µg/l., като измерените стойности през първо и четвърто тримесечие са съответно: 16,8 µg/l и 11,7 µg/l, а през трето тримесечие – измерената стойност е по-малко от границата на количествено определяне на метода;

През 2020 г. - средноаритметична стойност е 13,1 µg/l, като измерените стойности за този показател през първо, второ, трето и четвърто тримесечие са съответно: 13,5 µg/l, 12,5 µg/l, 12,9 µg/l и 13,4 µg/l.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване – няма средногодишна концентрация (2021 г.) над стандарт.

Общата оценка определя „добро“ химично състояние на ПВТ BG3G000PtPg049 на територията на РИОСВ-Смолян през 2021 г.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G000PtPg049 на територията на РИОСВ - Смолян през 2021 г. е „лошо“, като показател амониеви йони е с констатирано отклонение.

8.3. Зони за защита на водите

Съгласно чл. 119а. (1) от Закона за водите, Зоните за защита на водите са:

1. водни тела и санитарно-охранителните зони по чл. 119 /води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване/;

2. зони с води за къпане;

3. зони, в които водите са чувствителни към биогенни елементи, включително:

а) уязвими зони;

б) чувствителни зони;

4. зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми;

5. защитени територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване.

 Санитарно-охранителни зони около водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване на територията на Община Мадан

По данни на Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ на територията на община Мадан има следните санитарно-охранителни зони:

Учредени СОЗ:

- СОЗ-11 от 2014 г. - СОЗ около тръбен кладенец в местност "Меча дупка" в с. Студена, общ. Мадан, обл. Смолян за питейно-битово водоснабдяване (ПБВ) на с. Върбина, разрешително № 31510405, Заповед за учредяване № СОЗ-А-289/27.03.2015 г.;

- СОЗ-21 от 2011 г. - СОЗ около каптиран извор "Черна" за ПБВ на "Магазин разклона Черна" в с. Равница, общ. Мадан, обл. Смолян, разрешително № 31510221, Заповед за учредяване № СОЗ-А-258/26.04.2013 г.;
- СОЗ-2 от 2012 г. - СОЗ около 11 броя каптирани извори за ПБВ на с. Буково, общ. Мадан, разрешително № 31510109/20.11.2008г., с. Буково, общ. Мадан, обл. Смолян, Заповед за учредяване № СОЗ-А-251/23.01.2013 г.

СОЗ в процедура:

- СОЗ-26 от 2013 г. - СОЗ около КЕИ "Върбински мост" в местността "Курбанище" за ПБВ на "База за отдих в УПИ I-44, кв.87 м. реката в село Върбина, с. Върбина, общ. Мадан, обл. Смолян, разрешително № 31510208 от 26.11.2009 г.

Зони за защита на питейните води

Това са териториите, определени за водочерпене за човешка консумация по член 7 на РДВ - Директива за водохващане на повърхностни води (75/440/ЕЕС) и Наредба № 12, ДВ. бр. 63/02г. и Наредба № 9 от 2001 , изм., ДВ бр. 15 от 21.02.2012 г.

Съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ и по отношение на зоните за защита на водите, определени за водочерпене за човешка консумация, са територията на водосбора на повърхностните водни тела и земната повърхност над подземните водни тела, а именно:

- всички водни тела, които се използват за ПБВ и имат средно денонощен дебит над 10 куб. м или служат за водоснабдяване на повече от 50 човека;
- водните тела, които се предвижда да бъдат използвани за питейно-битово водоснабдяване.

Уязвими и чувствителни зони

Нормалното развитие на водната екосистема изисква наличие в нея на биогенни елементи азот, фосфор, въглерод, водород, кислород, сяра и др. От изброените елементи азотът и фосфорът и техните съединения играят важна роля за растежа на популациите на водната растителност. Внасянето на допълнително количество биогенни елементи и техните съединения във водоемите предизвиква нарушаване на екологичното равновесие в тях. Увеличаване на количеството на хранителните вещества води до евтрофикация на водите, в следствие на който процес настъпват взаимосвързани неблагоприятни ефекта във водоемите.

Основните източници на замърсяване на водите с биогенни елементи са селското стопанство и отпадъчните води от бита, както и някои отрасли на промишлеността.

Уязвима зона

Уязвимите зони се определят за защита на водите от биогенно замърсяване от селскостопански източници. Тези зони са особено важни за Източнобеломорски район, поради факта, че всички подземни водни тела се използват за питейни цели, с оглед защита на подземните води и съхраняването им като стратегически ресурс за поколенията. Община Мадан не попада в списъка на общините, определени като уязвими зони за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници.

Чувствителна зона

Понятието „чувствителни зони“ е термин, характеризиращ даден водоприемник, който се намира в, или има риск да достигне до състояние на еутрофикация – определянето на чувствителните зони е регламентирано в изискванията на Наредба № 6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържания на вредни опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водните обекти.

Община Мадан попада изцяло в чувствителна зона (съгласно Директива 91/271/ЕИО и Заповед № РД-970/28.07.2003 г.) с име „Водосбор на река Арда“ и код BGCSARI01.

 Зони за защита на водите от „Натура 2000“ съгласно Директива 92/43/ЕИО за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване

На територията на община Мадан е обявена една зона по Натура 2000 по Директивата за местообитанията - Циганско градище с код BG0000372 и Тип на зоната – SCI. Повърхностното водно тяло на територията на община Мадан, попадащо в ЗЗВ е Река Маданска с код - BG3AR900R034.

На територията на община Мадан няма зони по „Натура 2000“, обявени съгласно Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици.

Зони за защита на водите, попадащи на територията на община Мадан, обявени по Закона за защитените територии /ЗЗТ/ също няма.

8.4. Райони със значителен потенциален риск от наводнения

Рискът от наводнения представлява съчетание на вероятността от наводнение и възможните неблагоприятни последици за човешкото здраве, стопанската дейност, околната среда и културното наследство.

Определянето на райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) на територията на Басейнова дирекция Източноевропейски район е в съответствие с изискванията на чл. 5 от Директива 2007/60/ЕС за оценка и управление на риска от наводнения и чл. 146г от Закона за водите, както и утвърдената от Министъра на околната среда и водите II-ра част от Методиката по чл. 187, ал. 2, т. 6 от Закона за водите - „Критерии и методи за определяне и класифициране на риска и определяне на РЗПРН", съгласно изискванията на Директива 2007/ 60/ЕС.

За територията на община Мадан е определен само един РЗПРН с име река Маданска и код - BG3_APSFR_AR_07 (*Таблица № 8.4-1*).

Таблица № 8.4-1 Данни за определените РЗПРН на територията на община Мадан

Код на РЗПРН	Име на РЗПРН	Дължина, km	Поречие	Водно тяло	Степен на риск
BG3_APSFR_AR_07	Река Маданска	10	Арда	BG3AR900R034	Висок

За този РЗПРН няма регистрирани минали наводнения. Това би могло да се счита за показател, че речното корито има необходимата хидравлична проводимост и не създава сериозна заплаха от наводнение за населението.

9. Почви и нарушени терени

Почвите, като един от основните компоненти на околната среда, са предмет на опазване, възстановяване и устойчиво ползване, за което е създадена съвременна, съобразена с Европейските изисквания и стандарти нормативна база, както структури и схеми за нейното прилагане.

Най-характерни за община Мадан са: канелени горски почви (най-силно засегнати от ерозионните процеси), кафяви горски почви (тъмнокафяви и светлокафяви) и планинско-ливадни почви (по най-високите части). Срещат се и азонални почви – алувиално-ливадните почви по терасите на по-големите реки.

Канелените горски излужени почви - формирането им протича при преходноконтинентален и преходно-средиземноморски климат и при участието на топлолюбива широколистна, горска растителност, разнообразен почвен субстрат /силно натрошени и изветрели гранити, гранитогнайси, гнайси, слюдени шисти и др./

Типичните **горски канелени почви** заемат обширни пространства на територията на общината. Развити са върху карбонатна основа и се характеризират с плитък профил, малка мощност, плътен строеж. По механичен състав са леко до тежко глинести с хумусно съдържание /3-5 % /.

Плитките и неразвити почви, ясно изразени при наклонените и разчленени терени, също заемат голяма част от територията на общината, като се характеризират като бедни на органично вещество и с ниско естествено плодородие.

Степента на замърсяване и деградиране на почвите на територията на община Мадан е обусловена от дейностите в промишлеността (главно добивна), неефективното земеделие, естествените процеси (водна ерозия и други екзогенни фактори), експлоатацията на природни богатства и депонирането на отпадъците. По данни на РИОСВ–Смолян по програмата за почвен мониторинг I-во ниво, даващ данни състоянието на почвите по показатели, включващи и тежки метали, се наблюдава завишени нива на оловото при пункт „Вранинци“, община Мадан. Мониторингът се извършва от Регионална лаборатория–Смолян. В района на общината се извършва рудодобив и вероятно замърсяването е фоново. За територията на РИОСВ-Смолян,

мониторинг II ниво – вкисляване не се извършва на територията на община Мадан. На територия на РИОСВ - Смолян не се провежда мониторинг за засоляване на почвите.

На територията на община Мадан няма разположени складове за съхранение на негодни за употреба препарати за растителна защита и/или Б-Б кубове за съхранение на пестициди. На територията на общината няма действащи нерегламентирани сметища с битови и/или строителни отпадъци.

Основните култури, които се отглеждат са картофи, боб и тютюн. Горският фонд е 126 946 да или 76,34% от общата площ на общината, от които иглолистните гори са 75%, а широколистните 25%. Дървесната растителност е представена от бял (*Pinus sylvestris*) и черен бор (*Pinus nigra*), смърч (*Picea abies*), лиственица (*Larix sp.*), дъб (*Quercus sp.*), обикновен бук (*Fagus sylvatica*) и др. По показателя „залесеност“ община Мадан заема едно от водещите места в страната.

Нарушени и замърсени терени

Извън земеделските площи и горския фонд, на които се падат близо 94% от територията на общината, като нарушени могат да се определят следните територии:

- Фонд населени места – 8 154 да (4,63% от общата площ)
- Производствени територии – 386 да (0,24%);
- Водни течения – 1 220 да (0,71%);
- Пътища – 1 351 да (0,78%).

Земите и почвите се нарушават основно вследствие на действието на водната ерозия и при добива на оловно-цинковата руда.

Водната ерозия засяга основно земите и почвите разположени на силно наклонените терени, които в общината заемат около 80%. Ерозионните процеси физически увреждат почвите и чувствително понижават почвеното плодородие. Продължителното използване на изкуствени торове в близкото минало, преди всичко на азотните торове, е довело до вкиселяване на почвите. През последните години, главно поради финансови причини, се наблюдава рязко намаляване на използването на такива торове, както и на препарати за растителна защита.

Все още не е преустановена вредната практика за горене на растителни остатъци след почистване на селскостопански площи.

През последните години не е регистрирано химическо замърсяване отнасящо се до нитратни и нитритни съединения, органични замърсители, нефтопродукти и радионуклеиди. Що се отнася до земи и почви, замърсени с тежки метали, то такива са тези върху които са разположени отвалите и промишлените площадки на Минно-добивното предприятие „Горубсо-Мадан“ АД.

Нарушените терени вследствие на минно-добивни дейности са 412 да, които по проект следва да бъдат рекултивирани поетапно, съгласно работните проекти.

10. Биологично разнообразие

10.1 Флора и растителен свят.

Съгласно „Горскорастителното райониране на Република България“ (проф. Захариев и колектив, 1979 г.), районът попада в Долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (Ю-I) и Средния планински пояс на горите от бук и иглолистни (Ю-II) в Южната крайгранична горскорастителна област, подобласт Ардинска. Горите разположени при надморска височина от 390 до 600 m, са в Подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори (Ю-I-2), тези при надморска височина от 600 до 800 m са в Подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (Ю-I-3), и при надморска височина от 800 m до 1407 m са в Подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела (Ю-II-1).

Горският фонд заема над 70% от общата площ на общината, от които иглолистни гори – 75%, широколистни – 25%. Представителите на дървесната растителност са бял и черен бор, смърч, лиственица, дъб, бук и др. В по-ниските части на общината са разпространени ксеротермни гори, а в по-високите - гори от бял бор (*Pinus sylvestris*). Средната възраст на иглолистните е 30 години, а на широколистните 65 години. Дърводобивът за година е средно 14 хил.м³. Горският фонд има определящо значение за икономическата база на района главно като суровинен източник на дървесен материал, за развитие на дивечовото стопанство, за отглеждане на диворастващи плодове, билки и др. Тази особеност на района е една от сериозните аргументи за специфични действия и мерки за устройство развитието и защита на планинските територии.

По-голям дял от широколистната растителност има букът (*Fagus sylvatica*), а в по-ниските части се среща зимен дъб (*Quercus petraea*), благуна (*Q. frainetto*), цер (*Q. cerris*),

келяв габър (*Carpinus orientalis*) и други. От храстовите видове се срещат: шипка (*Rosa canina*), глог (*Crataegus monogina*), дрян (*Cornus mas*), черен бяз (*Sambucus nigra*), обикновена леска (*Corylus avellana*), чашкодрян (*Euonymus verrucosus*), трънка (*Prunus spinosa*), обикновена драка (*Paliurus spina-christi*), смрадлика (*Cotinus coggygia*), люляк (*Syginga vulgaris*), птиче грозде (*Ligustrum ovalifolium*)), къпина (*Robus fruticosus*), и други. Тревната растителност е представена от типичните за дъбовите гори видове: житни треви (сем. *Poaceae*, *Gramineae*), острица (*Carex ssp.*), ягода (*Fragaria vesca*), поддъбиче (*Teucrium chamaedris*), коприва (*Urtica dioica*), жълт кантарион (*Hypericum perforatum*) и други.

Растителността е формирана главно от многогодишни житни треви като пирей (*Agropyron repens* L.), трескот (*Cynodon dactylon*), острица (*Carex distans*), полевица (*Agrostis capilaris*) и власатка (*Festuca pratense*). Срещат се още глухарче (*Taraxacum officinale*), живовляк (*Plantago* sp.) и детелина (*Trifolium repens*). Тревостоят не достига голяма височина и първичната биологична продуктивност е малка, вероятно и поради непостоянната и понижена почвена и въздушна влажност.

10.1.1. Раздел Лечебни растения

На територията на Община Мадан са разпространени лечебни растения с приложение в медицинската и ветеринарно-медицинската практика за профилактика и лечение на заболявания.

Управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки, се урежда със *Закона за лечебните растения* (ЗЛР). Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фон със сегашна или бъдеща ценност. За опазване и устойчиво ползване на лечебните растения на територията на община Мадан е разработен и настоящият раздел към ПООС.

а/ описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите

Находищата на лечебни растения на територията на община Мадан са на групи, разпръснати, на петна или се срещат по единично и се използват за лични нужди.

Преобладаващи видове лечебни растения на територията на общината и ориентировъчна информация за състоянието на популациите им са:

Видове, включени в ЗЛР:

плюскач (*Colutea arborescens*) - Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често в естествени находища в сухи каменисти места, храсталаци и разредени гори, често на варовик в равнините и предпланините.

грипа/ зеленика обикновена (*Phyllirea latifolia*) - Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често в естествени находища в по сухи, припечни места, докъм 500 метра надморска височина.

- бял (хилядолистен) равнец (*Achillea millefolium*) - Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често в естествени находища.

- изтравниче (*Asplenium trichomanes*) - Добро състояние на популацията. Среща се в разпръснати естествени находища по сенчести скали и скални пукнатини.

- дрян (*Cornus mas*) - Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често в гори и храсталаци между 0 и 1300 m надморска височина.

- жълто (багрилно) подрумиче (*Anthemis tinctoria*) - Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често в тревести и храсталачни места в естествени находища.

- ветрогон (*Eryngium campestre*) - Добро състояние на популацията. Среща се често като расте по сухи тревисти места - пасища, сухи ливади, край пътища и други повлияни от човешка дейност места, също и като плевел в различни земеделски култури.

- пролетен горицвет (*Adonis vernalis*) - Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често в естествени находища в по сухи места в ливади, пасища, храсталаци и разредени гори, докъм 1100 m надморска височина.

- подбел (*Tussilago farfara*) - Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често разпръснато в естествени находища по влажни сипеи, изкопи, реки и др.

- смрадлика (*Cotinus coggygria*) - Състоянието на популацията е добро. С цел поддържане на популацията следва да не се допуска свръх експлоатацията на находищата му. Препоръчва се еднократното черпене от популацията да не превишава 70% от нея. Повторно черпене от находищата при наличие на по-големи запаси се

препоръчва след 2-3 години. При събиране на листата не трябва да се режат и чупят дебелите стари клони, което силно уврежда развитието на растенията и в следващите години се получават по-ниски добиви.

Видове лечебни растения, които не са включени в ЗЛР:

- тънколистна зайча сянка (*Asparagus tenuifolius*) - Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често в естествени находища в гори и храсталаци.
- памуклийка (*Cistus* sp.) - Липсва достатъчно информация за състояние на популацията.
- обикновена мента (*Mentha piperita*) - Добро състояние на популацията. Среща се сравнително често разпръснато в естествени находища във влажни тревисти места.

По данни от „Видове лечебни растения и райони в България подходящи за тяхното отглеждане“², районът е определен с подходящо местоположение и условия на местообитанията за отглеждане на следните лечебни растения:

- **мурсалски чай (*Sideritis scardica*)** - Ценна билка към която има повишен интерес в страната и чужбина.
- **шипка (*Rosa* sp.)** - шипката като диворастяща се среща в цялата страна. Тя се култивира за няколко направления – сушена, охладена, за преработка. Основната част от суровината се изнася, като най-голям дял при износа заема сухия плод.

При желание да се отглежда култивирано даден вид билка, е необходимо да се изследват по-обстоятелствено климатичните условия и почвения състав на парцелите, да се вземе предвид наличието на свободна работна ръка, търсенето на пазара в момента и в перспектива и т.н. За допълване на информацията, относно количеството и състоянието на ресурсите и при преценка за необходимо, следва да се проведат целенасочени проучвания в района.

² Проект „Модел за опазване и устойчиво ползване на лечебните растения на общинско ниво с участието на организациите на гражданското общество, местните общности и медиите“. Проектът се реализира с финансовата подкрепа на Конфедерация Швейцария чрез Фонд за реформи, свързани с участието на гражданското общество.

б/ анализ на дейностите за опазване на екосистемите, включващи лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване и опазване на ресурсите

Опазването на лечебните растения включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на разрешително. Не са издавани разрешителни от Община Мадан. Издаването на разрешителни по Закона за лечебните растения (ЗЛР), подлежи на контрол от РИОСВ-Смолян. На територията на община Мадан няма регистрирани билкопроизводители. В РИОСВ–Смолян има регистрирани 9 билкозаготвителни пункта и 2 пункта за изкупуване на билки за нуждите на производството, извършващи дейности на територията на общините: Смолян, Девин, Доспат, Чепеларе и Неделино.

Съгласно чл. 5 от Наредба № 2 не се допуска събиране на билки в количества, надвишаващи стойностите определени, като процент от наличните в находището запаси:

- корени, коренища, грудки и луковици от видовете, които лесно възстановяват ресурсите си – до 70%;
- корени, коренища, грудки и луковици от видовете, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия – до 40%;
- кори, листа и стъблени пъпки – до 40%;
- листа – до 70%;
- за стръкове – до 70%
- за цветни пъпки, цветове, съцветия и цветни кошнички, плодове и семена до 70% за едногодишните и до 80% за многогодишните видове.

Съгласно чл. 6, ал. 1 от Наредба № 2 експлоатацията на находищата се редува с период на възстановяване на ресурсите. Съгласно чл. 6, ал. 2 продължителността на периода за възстановяване е следния:

- при събиране на корени и коренища при видове, които лесно възстановяват ресурсите си – 2 год.;
- при корени и коренища при видове, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия – 3 год.;
- при събиране на грудки – 2 год.;

- при събиране на листа – 1 год.;
- при събиране на стръкове от видовете, които трудно възстановяват ресурсите си – 4 год.;
- при събиране на съцветия от иглика лечебна – 2 год.

Съгласно чл. 6, ал. 3 от Наредба № 2 не е необходим период за възстановяване при събиране на следните видове билки:

- коренища от коприва и троскот;
- стръкове от видовете, които лесно възстановяват ресурсите си;
- цветни пъпки, цветове и съцветия;
- плодове и семена.

Съгласно Допълнителната разпоредба от Закона за лечебните растения, ал. 1, т. 18 билки за лични нужди за билките в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва:

- корени, коренища, луковици или грудки до 1 kg.
- стръкове до 2 kg.
- листа до 1 kg.
- кори до 0,5 kg.
- цветове до 0,5 kg.
- семена до 0,1 kg.
- плодове до 10 kg.
- пъпки до 0,5 kg.
- талус до 1,0 kg.

Ползването на лечебните растения и опазването на техните ресурси включва:

1. събирането на билки от диворастящи и култивирани лечебни растения;
2. придобиването на билки за първична обработка или преработка;
3. събирането на генетичен материал от диворастящи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на билки от естествените находища на лечебни растения се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения и настоящата програма.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на разрешително за ползване, издадено по реда на Закона за лечебните растения. Разрешително не се изисква при събиране на билки за лични нужди от земи, гори и водни обекти - общинска собственост.

Разрешително не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собственици или ползватели на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината.

Разрешително за ползване на лечебните растения от земи общинска собственост се издава от:

- Директора на държавното горско стопанство - за горите - общинска собственост и след заплащане на такса в общината;

- От кмета на общината, когато ползването е от:

- 1) земеделски земи от поземления фонд и включените в строителните граници на населените места - общинска собственост, след заплащане на такса в общината;

- 2) от териториите и акваториите в строителните граници на населените места - общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в общината.

Таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - общинска собственост, се определят от съответните общински съвети в размер не по-голям от размера на таксите за ползване на лечебни растения от земи държавен фонд.

Таксите постъпват в бюджета на общината и се изразходват за:

- 1) плановите документи;
- 2) дейности по поддържането и възстановяването на лечебни растения и техните находища;
- 3) научни изследвания и наблюдение на лечебните растения;
- 4) изграждане и поддържане на специализираните карта, регистър и информационна система за лечебните растения;
- 5) култивиране и преработка на лечебните растения;
- 6) обучение, издаване на образователни материали, провеждане на конференции по лечебни растения;
- 7) други дейности, свързани с управлението и контрола.

Позволителното за ползване се издава на физическо лице, което събира билки за продажба или за първична обработка или генетичен материал от лечебни растения, и определя: вида на ползването; разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части; района или конкретното находище; начина на ползване; задължения на ползвателя.

При издаването на позволителни на територията на общината следва да се осъществява контрол по отношение на: Уведомяване на РИОСВ–Смолян за организираните билкозаготвителни пунктове и складове за билки до започване на дейността в тях от съответния билкозаготвител; водене на книга за изкупените, реализираните и наличните количества билки, регистрирана в РИОСВ-Смолян; периодични проверки на наличните или намиращите се в процес на първична обработка билки и на необходимата документация; Спазване на законоустановения срок - до 31 януари за представяне в РИОСВ-Смолян на обобщена информация за изкупените, обработените и реализираните през предходната година билки, както и за складовите наличности; водене на регистър на издадените позволителни за ползване на лечебни растения на територията на община Мадан; изпълнение задълженията на всеки ползвател на лечебни растения след приключване и по време на ползването им; отнемане на позволителното за ползване със заповед на Кмета на Общината, при настъпило увреждане или унищожаване на находищата на лечебни растения в резултат от дейността на титуляра на позволителното за ползване.

в/ приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване. Опазването на лечебните растения е система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси. То включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете. Опазването на лечебните растения е насочено към биологичните им ресурси в естествената им среда, включително към генетичните ресурси, отделните екземпляри растения, популациите на видовете и екосистемите, включващи популацията.

С раздел „Лечебни растения“ към Програмата за опазване на околната среда на община Мадан се цели да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазване на естествените им находища, предотвратяване изчезването на отделни видове и свързани с тях компоненти на околната среда, с цел задоволяване потребностите от лечебни растения на населението.

За изпълнение целите на настоящия раздел и при преценяване за приложимо и целесъобразно би могло да се предприемат, както проучвателни, информационни, контролни и/или консервационни мерки, като например: повишаване на контрола за недопускане на ползване на лечебни растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата; запознаване на жителите на общината чрез кметовете на кметства със заповедите на Министъра на околната среда и водите, относно специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения през съответната година и осъществяване на контрол по нейното изпълнение; запознаване на ползвателите на лечебни растения с техните задължения и отговорности, ако е приложимо; публикуване на информация на сайта на общината, представяща на жителите, вкл. собствениците и ползвателите на земеделски земи, наличната информация за лечебните растения на територията на общината, за пригодността на земята за отглеждането им, както и информация за задълженията и препоръките относно земеползването, включително използване на екологосъобразни технологии за отглеждане, свързани с лечебните растения в общината; даване на указания, относно начина на ползване на лечебните растения на територията на общината, както и правилата и изискванията за събиране на билки или генетичен материал от лечебни растения, регламентирани с Наредбата по чл. 27 от ЗЛР и др.

г/ избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях

В българското законодателство със Закона за лечебните растения (ЗЛР) се регламентира ползването на растения, които служат за лечебни и профилактични цели, за производство на лекарства, за хранителни, козметични и технически дейности. Контролът е свързан с проверки на билкозаготвителите, от една страна, и на държавните институции от друга – Държавно горско стопанство, Държавно ловно стопанство, както и Общината, която е пряко отговорна за ползването на естествените находища на

лечебни растения. Всички находища и растения следва да се опазват от увреждане, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие. Всичко това се извършва с цел дългосрочно съхраняване на генетичния фонд и осигуряване на устойчивото им ползване.

Опазването включва система от мерки и дейности, целящи основно запазване на биологичното разнообразие на лечебните растения и на количеството и качеството на техните ресурси. Опазването трябва да включва и поддържането и съхраняването на естествените им месторастения.

Съгласно информация от *Списък на дървесните и недървесни продукти и екосистемни услуги предоставяни от ТП „ДГС Златоград“* събирането на лечебни растения за лично ползване е разрешено. По Горскостопанския план няма определени количества. Единствено лечебни растения, за които има определени квоти за ползване става съгласно Заповед на министъра на околната среда и водите.

За предотвратяване увреждането на естествените находища на лечебните растения и намаляване на техните ресурси, Общинска администрация Мадан следва издава позволителни за ползване на лечебни растения, съгласно които се регламентират запазване на минималните запаси от находищата, правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебните растения. Кметът на общината издава позволително за ползване на лечебни растения, когато има ползване е от:

- земеделски земи от поземления фонд и такива, включени в строителните граници на населените места - общинска собственост, след заплащане на такса в общината;
- територии в строителните граници на населените места - общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в Общината;
- земеделски земи от поземления фонд - частна собственост; позволително се издава на собственика/арендатора или упълномощено от него лице, без заплащане на такса с възможност за преотстъпването му на трети лица - възмездно или безвъзмездно, при свободно договаряне.

д/ предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен.

Към момента на разработване на Програма за опазване на околната среда (ПООС) на община Мадан за периода 2022-2028 г., не се отчита необходимост от разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен.

Отчитайки и прилагайки ЗЛР, както и разработения Раздел „Лечебни растения“ към Общинската програма за опазване на околната среда, ще се постигне опазването на:

- естествените им находища от увреждане и унищожаване, съответно осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фонд със сегашна и/или бъдеща ценност;
- биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси;
- екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете;
- изменението на популациите им, при което се влошават биологичните им показатели или се затруднява естественото им възстановяване.

Опазването на лечебните растения е насочено към биологичните им ресурси в естествената им среда, включително към генетичните ресурси, отделните екземпляри, популациите на видовете и екосистемите, включващи популациите.

10.1.2. Вековни дървета в община Мадан

В съответствие със *Закона за биологичното разнообразие* отделни вековни или забележителни дървета в или извън населените места, се обявяват за защитени. Министърът на околната среда и водите издава заповед за обявяване на дървото за защитено. Съгласно информация от Регистъра на вековните дървета в България, ИАОС, на територията на община Мадан не са регистрирани вековните и забележителни дървета.

10.2 Фауна и животински свят

Видовият състав на животните се определя от характера на растителността и разпределението ѝ в биотопа. Община Мадан се характеризира със запазено биологичното разнообразие. По Асенов, 2006, територията попада в Балканската биогеографска провинция, Рило-Родопски биогеогеографски район. Южни елементи в горната част на средния и във високия планински пояс липсват.

Ихтиофауната е представена от маришка мряна (*Barbus cyclolepis*), маришки морунаш (*Vimba melanops*), речен кефал (*Leuciscus cephalus*) и дъгова пъстърва (*Oncorhynchus mykiss*).

От защитените влечуги се срещат шипоопашата (*Testudo hermanni*) и шипобедрена сухоземни костенурка (*Testudo graeca*), както и каспийска костенурка (*Mauremys caspica*), змиеок гущер (*Ophisops elegans*), македонски гущер (*Podarcis erhardii*), змия червейница (*Typhlops vermicularis*), вдлъбнатоочел смук (*Malpolon monspessulanus*), змиегущер (*Ophisaurus apodus*).

В тази част на Родопите гнездят над 200 вида птици, като характерни обитатели от птичия свят са редките видове хайдушка гарга (*Pyrhacorax graculus*) и перконога кукумявка (*Aegolius funereus*). От птиците се срещат също обикновена кръсточовка (*Loxia curvirostra*), елшова скатия (*Spinus spinus*), черен (*Periparus ater*) и качулат синигер (*Lophophanes cristatus*), голям ястреб (*Accipiter gentilis*), пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), елов певец (*Phylloscopus collybita*), дърволазка (*Certhia familiaris*), сокерица (*Nucifraga caryocatactes*) и др.

В общината се срещат представители на застрашените и редки видове бозайници – вълк (*Canis lupus*), дива коза (*Rupicapra rupicapra*), златка (*Martes martes*), бялка (*Martes foina*) и някои видове прилепи. Срещат се още лисица (*Vulpes vulpes*), благороден елен (*Cervus elaphus*), див заек (*Lepus europaeus*) и др.

Ловната фауна е представена от 15 вида бозайници и 30 вида птици, на база на които се развива ловното стопанство и ловният туризъм.

Защитени фаунистични видове бозайници и птици на територията на община Мадан и информация за техния природозащитен статус е представена в **Таблица № 10.2-1**, **Таблица № 10.2-2** и **Таблица № 10.2-3**. Данни за видовия състав в общината са взети

от: Проект „Картиране и определяне на природозащитно състояние на природни местообитания и видове – фаза I“ - доклади за ЗЗ на територията на община Мадан и други източници. Данните са прецизирани със собствен анализ.

Таблица № 10.2-1 Природозащитен и законов статут на видовете бозайници (без прилепи), срещани се на територията на община Мадан

№	Таксон – наименование на български	Таксон – наименование на латински	ЗБР	ЗЛ - I	ЧКБ, т. 2, 2015г.	ДМ	БК	CITES
	Клас БОЗАЙНИЦИ	MAMMALIA						
	Разред Таралежи	Erinaceomorpha						
	Сем. Таралежи	Erinaceidae						
1.	Източноевропейски таралеж	<i>Erinaceus concolor</i>	III					
	Разред Насекомоядни	Soricomorpha						
	Сем. Къртицови	Talpidae						
2.	Къртица	<i>Talpa europea</i>						
	Разред Зайцевидни	Lagomorpha						
	Сем. Зайцови	Leporidae						
3.	Див заек	<i>Lepus europaeus</i>		+			III	
	Разред Гризачи	Rodentia						
	Сем. Катерицови	Sciuridae						
4.	Катерица	<i>Sciurus vulgaris</i>		+			III	
	Разред Хищници	Carnivora						
	сем. Порови	Mustelidae						
5.	Язовец	<i>Meles meles</i>		+			III	
6.	Белка	<i>Martes foina</i>		+			III	
7.	Златка	<i>Martes martes</i>	III		EN	V	III	
	Сем. Кучеви	Canidae						
8.	Лисица	<i>Vulpes vulpes</i>		+				
9.	Европейски вълк	<i>Canis lupus</i>	II, IV	+	VU	II, IV, V	II	II
	Сем. Мечки	Ursidae						
10.	Кафява мечка	<i>Ursus arctos</i>	II, III		EN	II, IV	II	II
	Сем. Коткови	Felidae						
11.	Дива котка	<i>Felis silvestris</i>	III		EN	IV	II	II
	Разред Чифтокопитни	Artiodactyla						
	сем. Свиневе	Suidae						
12.	Дива свиня	<i>Sus scrofa</i>		+				
	Сем. Еленови	Cervidae						
13.	Благороден елен	<i>Cervus elaphus</i>		+			III	
14.								

Легенда:

II, III, IV, V – видът е включен в Приложение №, съответно 2, 3, 4 и/или 5;

ЗБР – Закон за биологичното разнообразие;

ЗЛ – I – Закон за лова - Приложение № 1;

ЧКБ, т. 2, 2015г. - Червена книга на България, том 2, 2015 г. - **EN** - застрашен вид, **VU** - уязвим вид;
ДМ – Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г.) (Директива за местообитанията);
БК - Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция);
CITES - Конвенция по международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна.

Таблица № 10.2-2 Природозащитен и законов статут на видовете прилепи, срещащи се на територията на община Мадан

№	Таксон – наименование на български	Таксон – наименование на латински	ЗБР	ЧКБ, т. 2, 2015г.	ДМ	БК	БоК	EUROBATS
	Разред Прилепи Сем. Подковоноси прилепи	Chiroptera Rhinolophidae						
1.	Голям подковонос	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	II, III		II, IV	II	II	+
2.	Малък подковонос	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	II, III		II, IV	II	II	+
3.	Средиземноморски подковонос	<i>Rhinolophus blasii</i>		NT	II, IV	II, III	II, IV	+
	Сем. Гладконоси прилепи	Vespertilionidae						
4.	Широкоух прилеп	<i>Barbastella barbastellus</i>	II, III	VU	II, IV	II	II	+
5.	Остроух ношник	<i>Myotis blythii</i>	II		II, IV	II	II	+
6.	Дългоух ношник	<i>Myotis bechsteinii</i>	II, III	VU	II, IV	II	II	+
7.	Трицветен ношник	<i>Myotis emarginatus</i>	II, III	VU	II, IV	II	II	+
8.	Голям ношник	<i>Myotis myotis</i>	II, III		II, IV	II	II	+

Легенда:

II, III, IV – видът е включен в Приложение № съответно 2, 3 и/или 4;

ЗБР – Закон за биологичното разнообразие;

ЧКБ, т. 2, 2015г. - Червена книга на България, том 2, 2015 г.: **VU** - уязвим вид; **NT** – потенциално застрашен;

ДМ – Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7) (Директива за местообитанията);

БК - Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция);

БоК - Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни (Бонска конвенция);

EUROBATS - Споразумение за опазване на популациите на европейските прилепи (ДВ 16/2000)

Таблица № 10.2-3 Природозащитен и законов статут на видовете птици, срещащи се на територията на община Мадан

№	Таксон – наименование на български	Таксон – наименование на латински	ЗБР – II и/или III	ЧКБ, т. 2, 2015г.	ДП – I	БК – II и/или III	БоК	CITES
	Клас ПТИЦИ	AVES						
	Разред Щъркелоподобни	Ciconiiformes						
	Сем. Щъркелови	Ciconiidae						
1.	Бял щъркел	<i>Ciconia ciconia</i>	+	VU	+	+	+	
2.	Черен щъркел	<i>Ciconia nigra</i>	+	VU	+	+	+	+
	Разред Гъскоподобни	Anseriformes						
	Разред Соколоподобни	Falconiformes						
	Сем. Ястребови	Accipitridae						
3.	Голям ястреб	<i>Accipiter gentilis</i>	+	EN	+	+	+	+
4.	Малък ястреб	<i>Accipiter nisus</i>	+	EN	+	+	+	+

№	Таксон – наименование на български	Таксон – наименование на латински	ЗБР – II и/или III	ЧКБ, т. 2, 2015г.	ДП – I	БК – II и/или III	Бок	CITES
5.	Скален орел	<i>Aquila chrysaetos</i>	+	VU	+	+	+	+
6.	Обикновен мишелов	<i>Buteo buteo</i>	+			+	+	+
	Сем. Соколови	Falconidae						
	Разред Кокошоподобни	Galliformes						
	Сем. Фазанови	Phasianidae						
7.	Лещарка	<i>Bonasa bonasia</i>	+		+	+		
8.	Глухар	<i>Tetrao urogallus</i>	+	EN	+	+		
9.	Колхидски - пръстенчат фазан	<i>Phasianus colchicus torquatus</i>				+		
	Разред Гълъбоподобни	Columbiformes						
	Сем. Гълъбови	Columbidae						
10.	Гълъб хралупар	<i>Columba oenas</i>	+	EN		+		
11.	Гривяк	<i>Columba palumbus</i>			+			
12.	Гугутка	<i>Streptopelia decaocto</i>				+		
13.	Гургулица	<i>Streptopelia turtur</i>				+	+	
	Разред Кукувицоподобни	Cuculiformes						
	Сем. Кукувицови	Cuculidae						
14.	Обикновена кукувица	<i>Cuculus canorus</i>	+			+		
	Разред Совоподобни	Stigiformes						
	Сем. Същински сови	Strigidae						
15.	Пернатонога кукумявка	<i>Aegolius funereus</i>	+	VU	+	+		+
16.	Обикновена (домашна) кукумявка	<i>Athene noctua</i>	+			+		+
17.	Горска улулица	<i>Strix aluco</i>	+			+		+
	Разред Синявицоподобни	Coraciiformes						
	Сем. Папунякови	Upopidae						
18.	Папуняк	<i>Upupa epops</i>	+			+		
	Разред Кълвачоподобни	Piciformes						
	Сем. Кълвачови	Picidae						
19.	Черен кълвач	<i>Dryocopus martius</i>	+	VU	+	+		
20.	Голям пъстър кълвач	<i>Dendrocopos major</i>	+		+	+		
21.	Зелен кълвач	<i>Picus viridis</i>	+			+		
	Разред Врабчоподобни	Passeriformes						
	Сем. Лястовицови	Hirundinidae						
22.	Селска лястовица	<i>Hirundo rustica</i>	+			+		
23.	Градска лястовица	<i>Delichon urbicum (syn. Delichon urbica)</i>	+			+		
	Сем. Дроздови	Turdidae						
24.	Кос	<i>Turdus merula</i>	+			+		
	Сем. Певци	Phylloscopidae						
25.	Елов певец	<i>Phylloscopus collybita</i>	+			+		
	Сем. Синигерови	Paridae						
26.	Качулат синигер	<i>Parus cristatus</i>	+			+		
27.	Черен (боров) синигер	<i>Parus ater</i>	+		+	+		
28.	Син синигер	<i>Parus caeruleus</i>	+			+		
29.	Голям синигер	<i>Parus major</i>	+			+		
	Сем. Вранови	Corvidae						
30.	Сойка	<i>Garrulus glandarius</i>						

№	Таксон – наименование на български	Таксон – наименование на латински	ЗБР – II и/или III	ЧКБ, т. 2, 2015г.	ДП – I	БК – II и/или III	БоК	CITES
31.	Сокерица	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	+			+		
32.	Хайдушка чавка/гарга	<i>Pyrrhocorax graculus</i>	+	VU		+		
33.	Сива врана	<i>Corvus cornix</i>						
34.	Гарван	<i>Corvus corax</i>	+			+		
	Сем. Врабчови	Passeridae						
35.	Домашно врабче	<i>Passer domesticus</i>						
36.	Полско врабче	<i>Passer montanus</i>	+			+		
	Сем. Чинкови	Fringillidae						
37.	Обикновена чинка	<i>Fringilla coelebs</i>	+			+		
38.	Обикновена кръсточовка	<i>Loxia curvirostra</i>	+			+		
39.	Елшова скатия	<i>Carduelis spinus</i>	+	VU		+		
	Сем. Дърволазкови	Certhiidae						
40.	Горска дърволазка	<i>Certhia familiaris</i>	+			+		

Легенда:

ЗБР – II и/или III – Закон за биологичното разнообразие – Приложение № 2 и/или Приложение № 3;

ЧКБ, т. 2, 2015г. - Червена книга на България, том 2, 2015 г. - **EX** – изчезнал, **CR** - критично застрашен вид, **EN** - застрашен вид, **VU** - уязвим вид;

ДП – Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 година относно опазването на дивите птици (Директива за птиците);

БК - Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция);

БоК - Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни (Бонска конвенция);

CITES - Конвенция по международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна.

Природозащитния и законов статут на видовете земноводни и влечуги, срещащи се на територията на община Мадан, е представен с **Таблица № 10.2-4**.

Таблица № 10.2-4 Природозащитен и законов статут на видовете земноводни и влечуги, срещащи се на територията на община Мадан

№	Таксон – българско наименование	Таксон – латинско наименование	ЗБР	ДМ	БК
	Клас ЗЕМНОВОДНИ	AMPHIBIA			
	Разред Опашати	Caudata			
	Сем. Саламандрови	Salamandridae			
1.	Дъждовник	<i>Salamandra salamandra</i>	III		III
	Разред Безопашати	Anura			
	Сем. Кръглоезичести жаби	Discoglossidae			
2.	Жълтокоремна бумка	<i>Bombina variegata</i>	II, III	II, IV	II
	Сем. Крастави жаби	Bufo			
3.	Зелена крастава жаба	<i>Bufo viridis</i>	III	IV	II
	Сем. Водни жаби	Ranidae			
4.	Голяма водна жаба	<i>Rana ridibunda</i>	IV	V	III
	Клас ВЛЕЧУГИ	REPTILIA			
	Разред Костенурки	Chelonia (Testudines)			
	Сем. Сухоzemни костенурки	Testudinidae			
5.	Шипобедрена костенурка	<i>Testudo graeca</i>	II, III	II, IV	II
6.	Шипоопашата костенурка	<i>Testudo hermanni</i>	II, III	II, IV	II
	Разред Гущери	Sauria			
	Сем. Истински гущери	Lacertidae			

№	Таксон – българско наименование	Таксон – латинско наименование	ЗБР	ДМ	БК
7.	Зелен гушер	<i>Lacerta viridis</i>	III	IV	II
8.	Ливаден гушер	<i>Lacerta agilis</i>	III	IV	II
	Разред Змии	Ophidia			
	Сем. Отровници	Viperidae			
9.	Усойница	<i>Vipera berus</i>			III
10.	Пепелянка	<i>Vipera ammodytes</i>	III	IV	II

Легенда:

II, III, IV, V – видът е включен в Приложение № съответно 2, 3 и/или 4;

ЗБР – Закон за биологичното разнообразие;

ДМ – Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7) (Директива за местообитанията);

БК – Конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция).

Подрайонът има много ендемити (изключително безгръбначни животни), повечето от които са млади форми, обитаващи средните и високите части.

Антропогенният фактор, който е най-голямата заплаха за биологичното разнообразие на територията на общината, не е оставил сериозно отражение върху нея. Изключение правят районите, свързани с минно-добивната дейност.

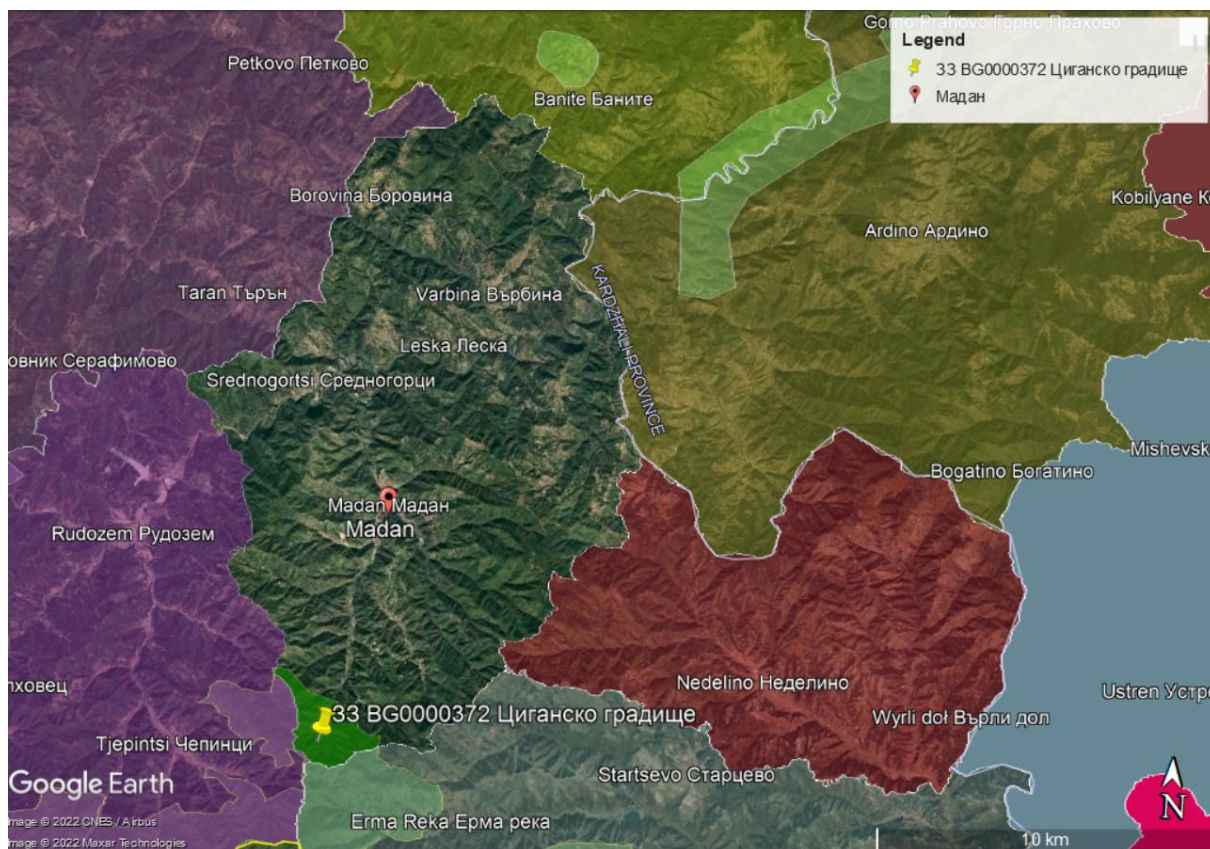
11. Национална екологична мрежа

В териториалния обхват на община Мадан попада Защитена зона BG0000372 Циганско градище, обявена по Директива 92/43/ЕИО на Съвета за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна.

В границите на общината не попадат защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии.

На **Фигура № 11-1** е представена карта на припокриващите с община Мадан, обекти от Националната екологична мрежа – защитени зони.

Фигура № 11-1. Карта на обектите от Националната екологична мрежа в границите на община Мадан

11.1. Защитени зони от мрежата Натура 2000

Защитена зона BG0000372 Циганско градище е с площ 9555.74 ha, попадайки в териториалния обхват Област Смолян (Общини Златоград - гр. Златоград, с. Аламовци, с. Ерма река; Община Мадан - гр. Мадан; Община Рудозем, Населено място: с. Витина, с. Мочуре, с. Пловдивци, с. Поляна, с. Рибница, с. Чепинци и Община Смолян - с. Горово.

Фигура № 11.1-1. Защитена зона BG0000372 Циганско градище.

/Източник: Информационна система за защитени зони от екологична мрежа Натура 2000 - <http://natura2000.moew.government.bg/> /

Защитена зона BG0000372 Циганско градище е обявена Решение № 611 от 16.10.2007 г., бр. 85/2007 на Държавен вестник 2-2-372-611-2007 и Заповед № РД-341 от 31 март 2021 г., бр. 54/2021 г. на ДВ, съгласно която в границите на защитената зона се забранява: провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища; движение на мотоциклети, ATV, UTV и бързите извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии; забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности; търсене и проучване на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали), разкриване на нови и разширяване на концесионните площи за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали) в териториите, заети от природните местообитания по т. 2.1 от Заповедта; забраната не се прилага в случаите, в които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите, или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от ЗБР, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие; промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива; разораване и залесяване на

поляни, голини и други незалесени горски територии в границите на негорските природни местообитания по т. 2.1 освен в случаите на доказана необходимост от защита срещу ерозия и порои, както и в случаите на реализиране на допустими планове, програми, проекти или инвестиционни предложения, одобрени по реда на екологичното законодателство; премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при ползването на земеделските земи като такива освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти; употреба на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията; употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери и изоставени орни земи, както и на продукти за растителна защита и биоциди от професионална категория на употреба в тези територии освен при каламитет, епифитотия, епизоотия, епидемия или при прилагане на селективни методи за борба с инвазивни чужди видове; използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.); 8.10. използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми; палене на стърнища, слокове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност; добив на дървесина и биомаса в горите във фаза на старост освен в случаи на увреждане на повече от 50 % от площта на съответната гора във фаза на старост вследствие на природни бедствия и каламитети; в горите във фаза на старост, през които преминават съществуващи горски пътища и други инфраструктурни обекти, при доказана необходимост се допуска сеч на единични сухи, повредени, застрашаващи или пречещи на безопасното движение на хора и пътни превозни средства или на нормалното функциониране на инфраструктурните обекти дървета; паша на домашни животни в горските територии, които са обособени за гори във фаза на старост.

Предмет на опазване в защитената зона са:

✓ Природни местообитания - 4060 „Алпийски и бореални ерикоидни съобщества“; 5210 „Храсталаци с *Juniperus* spp.“; 6230 „Богати на видове картълони съобщества върху силикатен терен в планините“; 62D0 „Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества“; 6410 „Ливади с *Molinia* на карбонатни, торфени или глинести почви (*Molinion caeruleae*)“; 6430 „Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс“; 6520 „Планински сенокосни ливади“; 8110 „Силикатни сипеи от планинския до снежния пояс“; 8230 „Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dilleni*“; 9110 „Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*“; 9130 „Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*“; 9170 „Дъбово-габърони гори от типа *Galio-Carpinetum*“; 9180 „Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове“; 91BA „Мизийски гори от обикновена ела“; 91CA „Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори“; 91M0 „Балкано-панонски церово-горунови гори“; 91W0 „Мизийски букови гори“; 9410 „Ацидофилни гори от *Picea* в планинския до алпийския пояс (*Vaccinio-Piceetea*)“.

✓ Животински видове: алпийска розалия (*Rosalia alpina*); бръмбар рогач (*Lucanus cervus*); буков сечко (*Morimus funereus*); обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*); ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*); жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*); шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*); шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*); вълк (*Canis lupus*); дива коза (*Rupicapra rupicapra rupicapra*); мечка (*Ursus arctos*); голям нощник (*Myotis myotis*); голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*); дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*); малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*); остроух нощник (*Myotis blythii*); средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*); трицветен нощник (*Myotis emarginatus*); широкоух прилеп (*Barbastellus barbastellus*).

12. Отпадъци

Отпадъците се приемат като екологичен, социален и икономически проблем, а нарастващото потребление и консуматорското поведение на обществото продължават да генерират големи количества отпадъци. Необходими са големи и разнородни усилия за предотвратяване на образуването им. Отпадъците представляват и загуба на суровинни (материални) ресурси, а в същото време имат и потенциал като енергиен източник. Прилагането на дейностите по третиране на отпадъци като повторна употреба и рециклиране са благоприятни за околната среда, водещи до отклоняване на отпадъци от депата.

В основата на националната и регионалната политика за управление на отпадъците стои въвеждането на регионална система за управление на отпадъците, която осигурява съоръжения за депониране на неопасните и опасни отпадъци, компостиране на биоразградимите отпадъци, кондициониране на разделно събраните отпадъци, рециклиране на строителни и едрогабаритни отпадъци, съхранение на опасни отпадъци от домакинствата, както и съоръжение за хомогенизирани отпадъци.

Анализ на състоянието относно отпадъците

Битови отпадъци

През периода 2016-2021 г. се наблюдава увеличение на количеството генерирани отпадъци до 2019 г., след което следва рязко намаляване до 2021 г. (*Фигура № 12-1*).

Фигура № 12-1. Общо образувани битови отпадъци, община Мадан (2016-2021 г.), [t]

Нормата на натрупване е най-висока през 2019 г., когато са докладвани 2 952.5 t битови отпадъци, събрани от територията на общината. През 2020 г. следва рязък спад в нормата на натрупване, като тя достига до 253.85 kg/ж/г.

В община Мадан все още се наблюдават много високи нива на депонираните битови отпадъци, каквато е и тенденцията в страната (*Фигура № 12-2 и Фигура № 12-3*).

Фигура № 12-2. Депонирани битови отпадъци в община Мадан за периода 2016-2021 г. (kg/жител/година)

Фигура № 12-3. Депонирани битови отпадъци в община Мадан и България за периода 2016-2018 г. (kg/жител/година)

По данни от Община Мадан относно количествата рециклирани отпадъци от опаковки, през 2017 г. те са 1.619 t, а през 2018 г. – 6,860 t. От 2019 г. към момента Общината няма сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки.

На 05.07.2021 г. са въведени в експлоатация компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на РДБО –

Мадан, за общините Мадан, Златоград и Неделино, съгласно АДФП № BG16M1OP002-2.002-0015-C01 от 20.11.2017г., съфинансиран от ОПОС 2014 - 2020 г.

Количествата рециклирани отпадъци от територията на община Мадан за периода 01.09.2021 – 31.12.2021 г. са 39, 399 t. Количествата компостирувани отпадъци за същия период са 12,020 t.

РСУО-Мадан не успява да постигне целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и други източници към 2016 г. (най-малко 25% от общото тегло) и към 2018 г. (най-малко 40% от общото им тегло), съгласно ЗУО.

Преобладаващата част от битовите отпадъци на територията на община Мадан се генерира от домакинствата.

На **Фигура № 12-4** е представен морфологичният състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на Община Мадан.

Хранителни, %	Хартия, %	Картон, %
8.03	4.39	2.26
Пластмаса, %	Текстил, %	Гума, %
13.45	3.85	1.33
Кожа, %	Градински, %	Дървесни, %
1.68	25.98	6.08
Стъкло, %	Метали, %	Инертни > 4см, %
3.95	4.37	13.06
Опасни, %	Други, %	Ситна фракция < 4см, %
0.35	4.24	7

Фигура № 12-4. Морфологичен състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Мадан

/Източник: Проект: „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“, Договор 12471/13.08.2018 г. с Възложител: Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) и Изпълнител: „Еко – морфология България“ ДЗЗД, визуализация: <http://wasp-tool.wastetools.com/> /

Така представеният морфологичен състав на образуваните битовите отпадъци показва, че на територията на община Мадан биоразградимите отпадъци представляват

48.57 % , биологичните са 34.01 % , а рециклируемите фракции от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал представляват 28.42 %.

Производствени отпадъци

Налице е рязко покачване на количеството образувани производствени отпадъци между 2016 и 2020 г., след което следва рязък спад през 2021 г. (**Фигура № 12-5**).

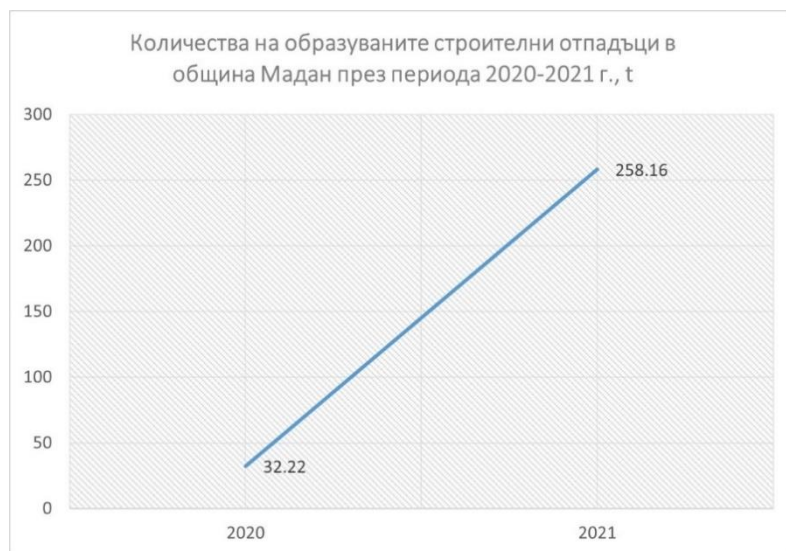
Фигура № 12-5. Количества на образувани производствени отпадъци на територията на община Мадан за периода 2016-2021 г., [t]

Основните източници на производствени отпадъци в община Мадан са фирми, специализирани в шивашкото производство. Неопасните отпадъци и тези с характер на битови от производствените отпадъци се депонират на РДНО в гр. Мадан.

Строителни отпадъци

Налице е значителен ръст в количеството генерирани строителни отпадъци – от 32.22 t през 2020 г. до 258.16 t през 2021 г. (**Фигура № 12-6**).

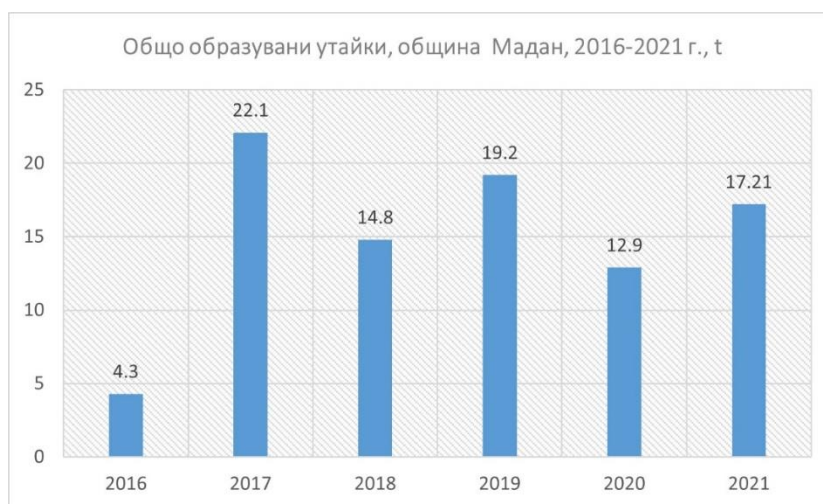

Фигура № 12-6. Количество образувани строителни отпадъци на територията на община Мадан, 2020-2021 г., [t]

Част от строителните отпадъци се оползотворяват за запръстяване на клетката на РДБО-Мадан.

Утайки от ПСОВ

За периода 2016-2021 г. количеството на генерираните утайки от ПСОВ-гр. Мадан показва колеблива тенденция (**Фигура № 12-7**).

Фигура № 12-7. Общо образувани утайки от ГПСОВ – гр. Мадан, 2016-2021 г., [t]

От лятото на 2021 г. утайките от ПСОВ-гр. Мадан се предават за оползотворяване на фирма „Сириус“, гр. Русе.

Инфраструктура за третиране на битовите отпадъци

Смесено събраните битови отпадъци от територията на община Мадан се депонират на Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Мадан, Златоград и Неделино. Оператор на депото е Община Мадан, съгласно Комплексно разрешително № 190-Н1/2009 г.

РДНО е разположено в негативна форма на дере в землището на с. Шаренска, община Мадан.

Депонирането на отпадъците започва от най-ниската точка на клетката. На постъпващите на площадката отпадъци се извършва входящ контрол с цел да се допуска депониране само на неопасни твърди битови отпадъци и производствени неопасни такива. Измерването на отпадъците се извършва от оператор кантарджия с електронна везна и данните се записват в компютър. След разтоварване на отпадъците сметоизвозващите коли задължително минават през дезинфекционен трап и кантара за контролно измерване. Технологията на депониране включва:

- разтоварване;
- разстилане с уплътняване;
- оросяване с инфилтрирани води;
- запръстяване.

Общото количество депонирани отпадъци през 2020 г. е 6 187.440 t, а през 2021 г. - 5 334.08 t.

Инсталации за биоразградими и за биоотпадъци

Общините от РСУО-Мадан успешно са реализирали проект: „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на РДБО Мадан, за общините Мадан, Златоград и Неделино“, финансиран по Приоритетна ос 2 „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие на Европейския съюз и Държавния бюджет на Република България, съгласно Административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с рег. №: BG16M1OP002-2.002-0015-C01/20.11.2017. От 15.09.2021 г. инсталациите са пуснати в експлоатация. Експлоатационният срок е 5 год.

Инсталациите са изградени в землището на с. Шаренска, община Мадан, върху терен с площ 8 410 m², който е собственост на Община Мадан.

Изградената **инсталация за компостиране** е с капацитет до 2 100 t /г. зелени и дървесни отпадъци, в открити клетки с навес, чрез автоматизирана система за разместване и разбъркване.

Капацитетът на **инсталацията за предварително третиране** на смесени битови отпадъци, е определен на база извършени морфологични анализи от трите общини – Мадан, Златоград и Неделино. Общият капацитет на инсталацията е от 7000 до 7500 t/ годишно.

Предварителното третиране на отпадъците преди тяхното депониране трябва да допринесе съществено за намаляване на количеството или опасните свойства на отпадъците, за намаляване риска за човешкото здраве и/или ограничаване на вредното въздействие върху околната среда, причинени от депонирането на отпадъците през целия жизнен цикъл на депото.

Инсталацията се състои от следните два модула:

Първи модул – сепарираща инсталация;

Втори модул – инсталация за стабилизиране на подситова био-фракция.

Съдове за фамилно компостиране на градински отпадъци

При възможно финансиране, Община Мадан би въвела домашно компостиране. Към момента не са раздавани съдове за фамилно компостиране на жителите от общината.

Площадка за съхранение на разделно събрани отпадъци от домакинствата

На територията на общината няма обособени площадки за разделно събрани отпадъци от домакинствата.

Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци

На територията на община Мадан организираното събиране и транспортиране на отпадъците се извършва от общинска дейност „Чистота“, структурно звено към общинска администрация - Мадан, като се обслужват всички населени места от територията на общината.

Транспортът до регионалното депо се извършва с един контейнеровоз БМЦ, Исузу с полезен обем 8 m³. Тъй като тази техника е крайно недостатъчна и крайно

амортизирана за извършване на качествено обслужване на населението, в началото на 2019 г. се налага Общината да наеме с договор за наем още един сметовозен автомобил - Ивеко Еврокарго.

До момента Община Мадан разполага със 122 броя кофи тип „Мева“ – 80 броя от тях ще бъдат бракувани; 551 бр. контейнера тип „Бобър“ – 150 броя от тях ще бъдат бракувани и 72 броя контейнери 4 m³ - всички от които са негодни за употреба. С тези налични към момента съдове се обслужват 100% от населението. С цел оптимизиране на системата и подобряване на качеството на предлаганите услуги е необходимо да бъдат закупени контейнера тип „Бобър“ и кофи тип „Мева“.

Всяка година общинска администрация закупува нови съдове за събиране на смесени битови отпадъци за допълване на системата си по населените места в общината. Системно се извършва проверка за състоянието на съдовете, като някои от контейнерите се подлагат на ремонт, а други от тях се подменят, поради тяхната амортизация.

Ежегодно се определят районите и честотата за организираното сметосъбиране и сметоизвозване, въз основа на издадена от Кмета на Общината заповед, като при необходимост се поставят контейнери на нови точки в населените места за подобряване ефективността на системата. Степента на запълване на съдовете и състоянието на контейнерния парк се контролира ежедневно както от съответното дружество, извършващо дейността, така и от общинската администрация.

Разпределението на съдовете за събиране на смесените битови отпадъци по населените места е организирано, съгласно разработената от Министерство на околната среда и водите Методика за определяне на броя и вида на необходимите съдове и техника за събиране и транспортиране на отпадъци.

Инфраструктура за разделно събиране на отпадъци

Разделно събиране на отпадъци от опаковки

След прекратяване на договорни отношения с фирма „Булекопак“ през 2019 г. Община Мадан е закупила 42 броя съдове, тип „Иглу“, групирани в 21 точки в гр. Мадан и с. Средногорци, за разделно събиране на отпадъци от опаковки. В момента се водят преговори с фирма, която да извършва дейностите по разделно събиране на отпадъци от опаковки, тъй като Община Мадан не разполага с необходимата специализирана техника за обслужване на контейнери тип „Иглу“.

Контейнери и транспортни средства за разделно събиране на отпадъци от текстил и обувки

Към момента Община Мадан има сключен Договор за сътрудничество с „Текстилна организация“ АД. Предстои фирмата да получи разрешителен документ от МОСВ за поставяне на контейнери за разделно събиране на отпадъци от текстил и обувки.

Контейнери и транспортни средства за разделно събиране на зелени и хранителни биоотпадъци

За разделното събиране на растителните отпадъци в община Мадан се използват 59 броя кафяви съдове тип „Ракла“ с обем 1.1 m³. Съдовете за зелените отпадъци се обслужват един път на седмица в периода от месец март до месец ноември и по-рядко в есенно-зимния сезон.

Съдовете са разположени в гр. Мадан, с. Средногорци, с. Върбина, с. Букова поляна, село Леска и с. Мъглища.

Инфраструктура за разделно събиране на отпадъци от бита:

Разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)

Предстои сключване на договор за отпадъците от ИУЕЕО, като се предвижда този поток отпадъци да бъде събиран от населението, чрез специализирани превозни средства (мобилен пункт).

Разделно събиране на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)

На територията на община Мадан има две частни площадки за събиране на ИУМПС.

Разделно събиране на излезли от употреба гуми (ИУГ)

На територията на общината съществуват фирми, извършващи продажба и смяна на гуми, които имат сключени договори с организации по оползотворяване на излезли от употреба гуми и могат да приемат без заплащане от страна на крайните потребители на ИУГ.

Разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)

Общината има сключен договор с фирма „Екобатери“ АД за прилагане на система за събиране, транспортиране, временно съхраняване и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на негодни за употреба малки батерии и акумулатори, образувани на територията на общината. На територията на община Мадан са обособени 7 места с разположени съдове за тяхното разделно събиране.

Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

В Община Мадан няма осигурена инфраструктура за третиране на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и от строителни дейности, по които Общината е Възложител.

Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ГПСОВ

От месец август, 2021 г., ВиК-Смолян има сключен Договор с фирма „Сириус“, гр. Русе за оползотворяване на утайките от ПСОВ, нахождаща се в местност „Нивище“, гр. Мадан.

13. Шум

Съгласно информация от годишния доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ – Смолян, през 2021 г. обект на контрол са промишлени източници, емитери на шум в околната среда, разположени в жилищни зони или в близост до тях, с цел избягване, предотвратяване или намаляване на шумовото натоварване в урбанизираните територии. Съгласно утвърдения от МОСВ график са извършени 7 бр. измервания на шум, излъчван от промишлени обекти в териториалния обхват на РИОСВ-Смолян. От представените протоколи от изпитване, не са констатирани превишения на излъчванията на промишлен шум в околната среда, съгласно Наредба № 6/26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението. В сравнение с предишни периоди на измерване, не се наблюдават съществени изменения на отчетените нива на шума, излъчван от промишлените обекти в околната среда.

Контролът на промишлените източници на шум, излъчван в околната среда се осъществяваше в рамките на издадените комплексни разрешителни, чрез контролни измервания по годишен график, чрез предписания при провежданите контролни проверки на действащите промишлени източници за представяне на доклад от СПИ в рамките на две последователни календарни години и при въвеждане в експлоатация на нови промишлени обекти.

Община Мадан не е обременена със значително шумово натоварване. Основен източник на шум са участъците от пътната мрежа, които не надвишават допустимите норми.

14. Радиационна обстановка

На територията на РИОСВ-Смолян, радиологичен мониторинг се извършва по компоненти „Води“, „Въздух“ и „Почви“.

Програмата на Регионална лаборатория-Пловдив за радиологичен мониторинг на околната среда в териториалния обхват на РИОСВ-Смолян се осъществява съгласно Заповед № РД – 295/28.04.2017 г. на МОСВ.

В Доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Смолян за 2021 г. са предоставени резултатите от радиологичния мониторинг за 2021 г. на специфичните активности на естествени радионуклиди в необработваеми почви, седименти, води и аерозоли. На територията на Община Мадан са разположени следните пунктове за радиологичен мониторинг: необработваеми почви (фонов мониторинг) – Мадан и Района на отвал „Крушев дол“, замерванията от 2021 г. са представени в **Таблица № 14-1**.

Таблица № 14-1 Данни за радиационната обстановка от пунктове на територията на община Мадан за 2021 г.

Вид проба	Име на пункт	Уран-238 (Bq/kg)	Радий-226 (Bq/kg)	Торий-232 (Bq/kg)	Калий-40 (Bq/kg)	Олово-210 (Bq/kg)	Цезий-137 (Bq/kg)	Гама-фон - $\mu\text{Sv/h}$
Необр. почви	Мадан	27 $\pm$ 4	44 $\pm$ 7	52 $\pm$ 1	1071 $\pm$ 2	<61*	44 $\pm$ 1	0,2 $\pm$,
Необр. почви	Района на отвал „Крушев дол“	30 $\pm$ 5	31 $\pm$ 9	40 $\pm$ 1	830 $\pm$ 23	<30*	4,9 $\pm$ 0,2	0,22 $\pm$ 0,05

/Източник: Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2021 година (РИОСВ–Смолян)/

*по-малко от границата на количествено определяне на метода

Радиационният гама-фон през 2021 г. в мониторинговите пунктове (фонови и пунктове с потенциални замърсители) в териториалния обхват на община Мадан е в границите на характерния естествен гама-фон за съответния пункт при конкретните метеорологични условия.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2022 – 2028 Г.

Част III. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT/

III. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT/

На основата на направения анализ на средата (*Част II*) е изготвена взаимнообвързана оценка на вътрешните за община Мадан силни и слаби страни, както и на външните за общината възможности и заплахи.

SWOT-анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегически анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ (Община Мадан) е разгледан откъм неговите „силни“ и „слаби страни“. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на „възможности“ и „заплахи“.

Целта на този анализ е да оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в общината са най-ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие чрез използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

При използване на цялата налична информация за съществуващото състояние и тенденциите по компоненти и фактори на околната среда, са изведени основни аспекти на силните и слабите страни на общината по отношение на опазване на околната среда, както и на възможностите и заплахите от страна на средата, които са представени в **Таблица № III-1.**

Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда за общината. Те са благоприятни за нея и тя би могла да се възползва от тях.

Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда за общината. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на общината.

Силните страни представляват ресурс, умение или друго преимущество, което притежава общината. Силната страна е отличителна компетенция, която дава предимство на общината.

Слабите страни представляват ограниченията или недостига на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват общината.

Между четирите квадранта съществуват определени зависимости. Връзката между силните страни и възможностите дава представа за лостовете на развитие. Връзката между слабите страни и заплахите формира основните проблеми на развитие. Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете на развитие, а връзката между слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие.

Таблица № III- 1. Основни характеристики на управлението на компонентите и факторите на околната среда на Община Мадан, представени като силни и слаби страни, възможности и заплахи

Силни страни	Слаби страни
- Наличие на природни дадености. - Добро качество на атмосферния въздух и чиста околна среда като цяло. - Положително отношение на ръководството на общината към проблемите по опазване на околната среда. - Наличие на станция за пречистване на отпадъчните води. - Проектирани, изградени и въведени в експлоатация компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на РДБО Мадан, за общините Мадан, Златоград и Неделино. - Наличие на залежи на полиметални находища на цветни метали - Наличие на ВЕИ - на територията на община Мадан са проектирани, изпълнени и въведени в експлоатация три соларни парка. - Общинските сгради с внедрени мерки за енергийна ефективност и монтирани инсталации за добив на слънчева енергия, които осигуряват част от необходимия ресурс за функционирането им.	- Недостиг на бюджетни финансови средства. - Малък процент на изградена канализационна мрежа. - Много лошо състояние на канализационната мрежа в отдалечените квартали на гр. Мадан, където функциониращите канали се заустват директно в речното корито. - Лошо състояние на водопроводната мрежа, вкл. системите, захранващи гр. Мадан не са в добро техническо състояние, често аварират, което обуславя големи загуби. - Част от населението е без осигурно водоснабдяване. - Липса на газификация. - Липсва осигурена инфраструктура за третиране на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и от строителни дейности, по които Общината е Възложител. - Отдалеченост от големите градове в страната, вкл. международните летища и липса на жп транспорт. - Заустване на руднични и битови отпадъчни води от гр. Мадан и други населени места, водещо до лошо химично състояние на р. <i>Маданска BG3AR900R034 (Pb, Cd, Ni)</i> и р. <i>Арда от вливане на р. Черна до яз. Кърджали и р. Ардинска BG3AR700R039 (Cd)</i>. - РСУО-Мадан не успява да постигне целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и други източници. - Сравнително малко припокриване на територията с обекти от Националната екологична мрежа. Единствената ЗЗ е без план за управление.
Възможности	Заплахи
- Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда. - Използване на възобновяеми енергийни източници и въвеждане на енергоспестяващи технологии в общинската инфраструктура и сграден фонд, вкл. и със средства на ЕС – например използване на слънчевата енергия. - Въвеждане на домашно компостиране.	- Насочване на интереса на инвеститорите към големите общини в страната. - Зависимост от централната власт. - Влошаване качеството на техническата инфраструктура. - Риск от замърсяване на околната среда от антропогенни и други фактори.

- Поставяне на контейнери за разделно събиране на отпадъци от текстил и обувки. - Разработване на Програма за управление на отпадъците на територията на община Мадан в съответствие с Националната програма (в процес на разработване и приемане). - Прилагане на мерки за повишаване на квалификацията на служителите на Община Мадан, чиято дейност е свързана с опазване на околната среда, чрез изготвяне на планове за специализирани обучения в Института по публична администрация и чрез обучения по други проекти и програми и/или др. - Условия за развитие на европейско и трансгранично сътрудничество в областта на усъвършенстване на административния капацитет чрез трансфер на иновации, обмен и прилагане на добри практики със съседни общини и трансгранично сътрудничество. - Продължаване на дейностите по устойчива екологично-културна валоризация на минни и кариерни обекти в трансграничния регион и развитие на минния туризъм. - Развитие на биологично чисто земеделие и провеждане на обучителни кампании за отглеждане на селскостопански култури, подходящи за района.	- Значителен ръст в количеството генерирани строителни отпадъци през последните години. - Нанесено трудно обратимо отрицателно въздействие върху околната среда в районите, свързани с минно-добивната дейност. Възможни проблеми с рекултивацията на площите, използвани за добив на полезни изкопаеми, като след изчерпване на ресурсите или при пазарна конюнктура, която възпрепятства използването и усвояването им, е необходимо да се предвидят решения за подобряване на ландшафта и възстановяване на екологичното равновесие в тези територии. - Климатични промени. - Риск от наводнения, предвид и факта, че на територията на общината има BG3_APSFR_AR_07 „Река Маданска“, с определена висока степен на риск. - Кадрова криза. Обезлюдяване на населените места, поради отрицателен естествен и механичен прираст.
---	---

На основата на направения SWOT-анализ и позициониране на обекта на анализ съобразно **Фигура № III-1**, е определена подходящата стратегия с дейности за реализиране от Община Мадан в бъдеще, в контекста на въпросите по опазване на околната среда. В случая обектът, попада във квадрант 3, образуван от позицията между слабите страни и възможностите. Стратегията на развитие, която той определя може да се нарече **концентрираща**, защото тя е насочена към използване на съществуващите благоприятни условия за развитие чрез намаляване на слабите страни. Всеки обект на анализ се стреми да заеме максимална площ в квадранта между силните страни и възможностите. Тази позиция е най-благоприятна и стратегията с дейности трябва да е построена така, че заемащата в нея площ само да се увеличава.

Фигура № III-1. Координатна система за определяне на най-подходяща стратегия за Община Мадан, основаваща се на SWOT-анализа

Необходимо е да бъдат предвидени освен дейности за намаляване ефектът от слабите страни и възползване от възможностите, също и такива за укрепване на силните страни и ограничаване на заплахите.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2022 – 2028 Г.

ЧАСТ IV. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА

IV. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА

Стратегическата част на ПООС на Община Мадан е съобразена с основните цели на политиката за опазване на околната среда в Европейския съюз, както и с основните стратегически и планови документи на национално и регионално ниво в областта на опазване на околната среда. Като средство за постигане целите на ЗООС, Общинската програма за опазване на околната среда е разработена в съответствие с принципите за опазване на околната среда по чл. 3. от Закона:

1. Устойчиво развитие;
2. Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве;
3. Предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него;
4. Участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда;
5. Информираност на гражданите за състоянието на околната среда;
6. Замърсителят плаща за причинените вреди;
7. Съхраняване, развитие и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;
8. Възстановяване и подобряване на качеството на околната среда в замърсените и увредените райони;
9. Предотвратяване замърсяването и увреждането на чистите райони и на други неблагоприятни въздействия върху тях;
10. Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения;
11. Достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до околната среда.

От една страна Визията е обобщена представа на общността за желаните качества на средата, която изгражда, поддържа и обитава, а от друга в нея има приемственост и тя се явява продължение на визията за цялостно развитие на общината през следващите години.

Визията, определена въз основа на съществуващите условия и стремежа за постигане представата за околна среда чрез използване на наличните ресурси, обобщава желанията и стремежите на населението и общинското ръководство на Община Мадан

за по-добър живот в околната среда. Изработването на ясна и конкретна Визия за околната среда на Община Мадан се основава на извършения анализ на средата, на откритите специфични особености в SWOT-анализа и на очакванията и предвижданията за развитие на общината.

ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА МАДАН

ПРОСПЕРИРАЩА ОБЩИНА, СТРЕМЯЩА СЕ КЪМ СЪХРАНЯВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА, ЧРЕЗ КОЕТО ОСИГУРЯВА ПОДОБРО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ НА СВОИТЕ ГРАЖДАНИ И ГОСТИ.

Визията за околната среда на общината може да бъде постигната чрез формулирането на адекватни цели и съответстващи на тях мерки за съхраняване и подобряване на състоянието на околната среда.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2022 – 2028 Г.

ЧАСТ V. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

V. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

V.1. ГЕНЕРАЛНА И СПЕЦИФИЧНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Целите на Програмата са формулирани, основавайки се на тенденциите, очертани при анализа на средата и резултатите от SWOT-анализа. Визията за развитие на околната среда на Община Мадан е интегрирана в генералната стратегическа цел.

С оглед фокусирането на управленските процеси и насочване на ресурсите по такъв начин, че Общината да успее да запази и да надгради постигнатото до момента в областта на опазване на околната среда, като същевременно създава и развива предимства от потенциала си, е формулирана генералната стратегическа цел. Насочвайки конкретните мерки за опазване и възстановяване на околната среда на базата на съществуващото състояние и очакваното развитие и с оглед на определената визия, генералната стратегическата цел за периода 2022- 2028 година може да бъде определена по следния начин:

ГЕНЕРАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОБРО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ ЗА ЖИТЕЛИТЕ И ПРИВЛЕКАТЕЛНОСТТА НА ОБЩИНАТА, НАМАЛЯВАНЕ ДО МИНИМУМ НА РИСКА ЗА ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ, ЧРЕЗ УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ, ЧРЕЗ ПОДДЪРЖАНЕ НА БЛАГОПРИЯТНА ОКОЛНА СРЕДА, ПОСРЕДСТВОМ РАЦИОНАЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ ПРИ ВЪЗПОЛЗВАНЕ ОТ ЦЯЛОСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ НА ОБЩИНА МАДАН.

Чрез декомпозиране на генералната стратегическа цел са формулирани специфичните стратегически цели. Тяхното предназначение е да се определи „какво“ трябва да се извърши за да се достигне определеното с генералната цел състояние.

СПЕЦИФИЧНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

За постигане на **Генералната стратегическа цел** в Програмата за опазване на околната среда на Община Мадан 2022- 2028 г. са заложили следните **специфични стратегически цели**:

Специфична стратегическа цел (ССЦ) 1. *Да се оптимизира качеството на услугите в областта на управление на водите, чрез подобряване състоянието и*

доизграждане на инженерната инфраструктура, както и управление на риска от природни бедствия, свързани с вредното въздействие на водите.

ССЦ 2. Да се повиши ресурсната ефективност и намали риска за околната среда, чрез прилагане на мерки, съгласно йерархията при управление на отпадъците.

ССЦ 3. Да се приложат целенасочени действия за съхраняване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие, включително опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите и състоянието на ландшафта.

ССЦ 4. Да се повиши обществената ангажираност и инициативност по въпросите, свързани с опазване на околната среда, посредством приобщаване на жителите на общината и въвличането им в процеса на взимане на решения по опазване на околната среда.

ССЦ 5. Да се ограничат и/или предотвратят рисковете пред общината, следствие от изменението на климата и да се насочат усилия за адаптация към случващите се климатични промени.

ССЦ 6. Да се поддържа доброто качество на атмосферния въздух.

V.2. Приоритети

Приоритизирането на целите/ поставянето на приоритети в програмата дава отговор на въпроса с реализацията на кои от целите да се започне, къде да бъдат насочени усилията, в случай на ограничени ресурси и възможности за едновременно реализиране на всички избрани на последващия етап алтернативи за постигане на специфичните стратегически цели.

На основата на анализа на компонентите и факторите на околната среда на община Мадан и с цел постигането на специфичните стратегически цели, а чрез тях и на генералната цел, приоритети при изпълнението на програмата са, но без да се ограничават до:

1. Доизграждане на канализационна и водопроводната мрежа;

2. Подмяна и модернизация на съществуващата водопроводна мрежа в лошо техническо състояние, която често аварира, с което да се предотвратят големите загуби на ресурси.

3. Разработване и изпълнение на Програма за управление на отпадъците на територията на община Мадан в съответствие с Националната програма (в процес на разработване и приемане), вкл. повишаване на равнището на рециклиране.

4. Намаляване количеството генерирани строителни отпадъци. Например чрез осигуряване на инфраструктура/решение за третиране на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и от строителни дейности, по които Общината е Възложител и/или други.

5. Популяризиране на дейността на Общината относно възможностите за разделно събиране на специфични потоци отпадъци.

6. Повишаване на информираността на гражданите и бизнеса за нуждата от участие в опазването на околната среда, както и повишаване на гражданската активност и стимулиране на инициативността и доброволчеството по въпросите, свързани с подобряване качеството на околната среда. Разширяването на диалога и прозрачността при работа с обществеността.

7. Рекултивиране на нарушените площи, в приложими случаи.

8. Повишаване на дела на енергията от възобновяеми енергийни източници, например соларните.

9. Изпълняване на мерки за предотвратяване риска от отрицателното въздействие на водите/ наводнения и пр.

10. Намаляване на емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух от изгарянето на твърди горива за битово отопление и запрашаване от пътищата.

11. Поддържане, възстановяване и подобряване на природозащитния статус на видове и техните местообитания, ако се отчете като необходимо и при наличие на възможни източници на финансиране.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2022 – 2028 Г.

ЧАСТ VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие към Програмата за опазване на околната среда на Община Мадан 2022 - 2028 г. предвижда изпълнението на конкретните и целенасочени мерки, водещи до постигане на специфичните цели, а оттам и на генералната стратегическа цел. Планът за действие обхваща периода 2022- 2028 г.

Планът е представен в **Таблица № VI-1**. Изпълнението на конкретните дейности е постижимо посредством финансиране чрез средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, Национални финансиращи програми, чрез разработване и реализация на проекти, използване възможностите за кредитиране и партньорство с държавната власт и др.

Таблица № VI-1 План за действие към Програма за опазване на околната среда на Община Мадан, 2022-2028 г.

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
ССЦ 1. <i>Да се оптимизира качеството на услугите в областта на управление на водите, чрез подобряване състоянието и доизграждане на инженерната инфраструктура, както и управление на риска от природни бедствия, свързани с вредното въздействие на водите.</i>	Мярка 1.1. Доизграждане на водоснабдителна и канализационна инфраструктура.	Европейски структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), вкл., но не само Програма „Околна среда“ (ПОС)/ Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Програми за сътрудничество/ Друг	2022 – 2028 г.	Изградена ВиК мрежа, която осигурява намален натиск върху състоянието на водите – намаляване на инфилтрирането на непречистени отпадъчни води и оптимизиране разходването на водните ресурси. Осигуряване на здравословна среда на жителите и гостите на общината.	Изградени линейни метри.	Изградена ВиК инфраструктура, обхващаща всички населени места в общината.	Община Мадан, ангажираното ВиК дружество
	Мярка 1.2. Рехабилитация и модернизация на	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/	2022 – 2028 г.	Оптимизиране разходването на ресурси, чрез намаляване загубите	Подновени линейни метри.	Рехабилитирана и модернизирана инфраструктура, която ограничава	Община Мадан, ангажираното ВиК дружество

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
	съществуващата водопроводна мрежа.	Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Програми за сътрудничество/ Друг		на вода. Минимизиране честотата на аварията.		до минимум загубите на вода и възникването на аварии.	
	Мярка 1.3. Рехабилитация и модернизация на съществуващата канализационна мрежа.	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДОС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ / Програми за сътрудничество/ Друг	2022 – 2028 г.	Предотвратяване замърсяването на водите и съответно на околната среда в нейната цялост. Минимизиране честотата на аварията.	Подновени линейни метри.	Рехабилитирана и модернизирана инфраструктура, която ограничава до минимум загубите на вода и възникването на аварии.	Община Мадан, ангажираното ВиК дружество

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
	Мярка 1.4. Превенция и управление на риска от наводнения. Приоритетно следва да се изпълнят включените в Програма от мерки за управление на риска от наводнения в РЗПРН BG3_APSFR_AR_07 „Река Маданска“.	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ / Програми за сътрудничество/ Друг	2022 – 2028 г.	Предотвратяване или намаляване на неблагоприятните последици от вредното въздействие на водите. предотвратяване и намаляване на степента на ерозионно-свличащната опасност, минимизиране на последствията от тези процеси, защита и опазване на населението, материалните фондове и околната среда от техните въздействия.	Повишаване на относителен дял (%) на населението, което ще се ползва от предвидените мерки. / Изпълнени дейности, свързани с превенция и управление на риска.	Повишен относителен дял (%) на населението, което ще се ползва от предвидените мерки. / Изпълнени дейности, свързани с превенция и управление на риска.	Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“. Партнираща организация е Община Мадан за териториалния обхват на общината.
ССЦ 2. Да се повиши ресурсната ефективност и намали риска за околната среда, чрез прилагане на	Мярка 2.1. Проучване на възможностите за използване на получения компост от новоизградената инсталация.	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ / Програми за	2022 – 2028 г.	Постигане на целите на Община Мадан, произтичащи от ЗУО.	Проведено проучване. Извършени мерки в насока използване на компоста.	Инсталацията е в експлоатация. Община Мадан постига целите, съгласно ЗУО.	Община Мадан, РСУО-Мадан

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
мерки, съгласно йерархията при управление на отпадъците.		сътрудничество/ Друг					
	Мярка 2.2. Анализ и планиране и извършване на дейности за използване на утайките от ПСОВ.	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ / Програми за сътрудничество/ Друго	2022 – 2028 г.	Намаляване делът на депонирането, относно третирането на генерираните утайки.	Извършен анализ, планирани и приложени дейности.	Изпълнени всички планирани дейности на базата на изготвения анализ.	Община Мадан
	Мярка 2.3. Предприемане на дейности в посока осигуряване на решения, свързани с разделно събиране и рециклиране на строителни и едрогабаритни отпадъци.	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ / Програми за сътрудничество/ Друг	2022 – 2028 г.	Намиране на решение, свързано с рециклиране на строителни и едрогабаритни отпадъци, генерирани на територията на общината.	Предприети дейности/ етапи, включително проучвания, изготвяне на проектни предложения и други.	Строителните и едрогабаритните отпадъци се извозват организирано, което води до извършване на контрол за определяне тяхното количество, изхвърлянето и обезвреждането им.	Община Мадан, РСУО - Мадан

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
	Мярка 2.4. Планиране и изпълнение на дейностите по управление на отпадъците на територията на общината, следствие от Разработване на Програма за управление на отпадъците на територията на община Мадан, в съответствие с Националната програма	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ / Програми за сътрудничество/ Друг	2022 – 2028 г.	Осигуряване на Програма, разработена по метода на стратегическото планиране, формираща адекватна екологична политика на Общината. Програмата осигурява оптимален подход, отчитайки влиянието на икономическите и социалните интереси в обществото и създава условия за оптимално планирано управление на отпадъците, в съответствие с европейските и национални нормативни документи.	Етапи от процеса на разработване на програмата и последващо изпълнение на заложените мерки.	Разработена и приложена програма.	Община Мадан

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
ССЦ 3. Да се приложат целенасочени действия за съхраняване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие, включително опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите и състоянието на ландшафта.	Мярка 3.1. Обособяване на гори във фаза на старост по смисъл на § 1, т. 43 от Допълнителните разпоредби на Наредба № 8 от 5 август 2011 г. за сечите в горите и в съответствие с чл. 1, ал. 1, т. 5 от същата Наредба.	ЕСИФ, вкл., но не само, ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ / Програми за сътрудничество/ Друг	2022 – 2028 г.	Осигуряване на екологосъобразно стопанисване на горите и горските територии, собственост на Община Мадан, вкл. попадащи в защитени зони от мрежата Натура 2000.	Хектари гори, обособени във фаза на старост.	Повишаване на дела на гори във фаза на старост, чрез което се съхраняват и възстановяват екосистеми/ местообитания с характерно богато биологично разнообразие.	Община Мадан

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
	Мярка 3.2. Изпълнение на дейности за опазване на видове и/или природни местообитания, включени в Националната рамка за приоритетни действия за „Натура 2000“ 2022-2027 г.	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ / Програми за сътрудничество/ Друг	2022 – 2028 г.	При преценяване за възможно и приложимо, възстановяване на територии, което постига осигуряване на местообитания за видове, вкл. и място за почивка на мигриращи видове птици и друго съотносимо за конкретно преценения проект. Осигуряване на екологосъобразно управление, опазващо биологичното разнообразие на територията на община Мадан.	Приложени мерки, при отчетена необходимост и възможност за финансиране.	Подпомогнат процес по опазване на биологичното разнообразие на територията на община Мадан.	Община Мадан, МОСВ

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
	Мярка 3.3. Планиране на дейностите по опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите – преценяване необходимостта от разработване и прилагане на Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите в община Мадан, в съответствие с Националната програма (приета от МС)	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Програми за сътрудничество/ Друг	2022 – 2022 г.	При преценяване за необходимо - осигуряване на Програма, разработена по метода на стратегическото планиране, формираща адекватна екологична политика на Общината. Програмата осигурява оптимален подход, отчитайки влиянието на икономическите и социалните интереси в обществото и създава условия за оптимално планирани дейности по опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите, в съответствие с европейските и национални нормативни документи.	Етапи от процеса на разработване на програмата, след преценяване за необходимо.	Изготвена преценка и при отчитане за необходимо - Разработена и приложена програма.	Община Мадан

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
ССЦ 4. <i>Да се повиши обществената ангажираност и инициативност по въпросите, свързани с опазване на околната среда, посредством приобщаване на жителите на общината и въвлечането им в процеса на взимане на решения по опазване на околната среда.</i>	Мярка 4.1. Осигуряване на възможности за активно участие на гражданите в решаването на екологичните проблеми – например осигуряване на възможност за домашно компостиране.	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Програми за сътрудничество/ Друг	2022 – 2028 г.	Повишена ангажираност и инициативност на местното население по въпросите, свързани с опазването на околната среда	Брой проведени допитвания до гражданите, вкл. анкети, обсъждания и други мероприятия и/или други кампании.	Местното население е информирано, ангажирано и инициативно по въпросите, свързани с опазването на околната среда.	Община Мадан
	Мярка 4.2. Провеждане на информационни кампании за запознаване на населението на общината с природните дадености на нейната територия, както и със заплахите и проблемите свързани с околната среда и начините на разрешаването им.	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Програми за сътрудничество/ Друг	2022 – 2028 г.	Повишаване на обществената ангажираност и инициативност.	Брой проведени информационни кампании и брой включили се граждани.	Местното население е информирано, ангажирано и инициативно по въпросите, свързани с опазването на околната среда.	Община Мадан.
ССЦ 5. <i>Да се ограничат и/или предотвратят рисковете пред общината, следствие</i>	Мярка 5.1. Укрепване на стратегическо планиране за адаптиране към изменението на климата.	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен	2022 – 2028 г.	Минимизиране на рисковете пред общината, следствие от климатичните промени.	Етапи от разработване, последвано от прилагане на Стратегия за адаптация към	Изготвена и приложена Стратегия за адаптация към климатичните промени,	Община Мадан.

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
<i>от изменението на климата и да се насочат усилия за адаптация към случващите се климатични промени.</i>		бюджет/ Програми за сътрудничество/ Друг			климатичните промени.	включваща и план за действие.	
	Мярка 5.2. Прилагане на иновативни решения за Ограничаване и/или предотвратяване рисковете пред общината, в следствие от изменението на климата и адаптация към промените.	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Програми за сътрудничество/ Друг	2022 – 2028 г.	Минимизиране на рисковете пред общината, следствие от климатичните промени.	Етапи от процеса по изпълняване на превантивни действия за адаптация и превенция, включително разработени проектни предложения, проучвания и др.	Подготвена и справяща се с предизвикателствата, следствие от климатичните промени, община.	Община Мадан
ССЦ 6. <i>Да се поддържа доброто качество на атмосферния въздух.</i>	Мярка 6.1. Стимулиране използването на качествени горивни материали в домакинствата. Повишаване енергийната ефективност на сгради.	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Програми за сътрудничество/ Друг	2022-2028 г.	Намаляване броя на битовите горивни уредби на твърдо гориво, използвани за отопление и подобряване качеството на атмосферния въздух.	Брой проведени кампании/акции и за насърчаване използването на качествени горивни материали в домакинствата.	Намаляване броя на битовите горивни уредби използвани за отопление.	Община Мадан
	Мярка 6.2.	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/	2022 - 2028 г.	Внедряване на технологии и инфраструктури за	Направени проучвания и изпълнени	Внедрени технологии и	Община Мадан

Специфична стратегическа цел (ССЦ)	Мярка	Източник и на финансиране	Срок	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции
					Текущи	Целеви	
	Разкриване и реализиране на възможности за добив на електрическа енергия от алтернативни източници/ВЕЕ, например соларна енергия.	ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Програми за сътрудничество/ Друг		чиста енергия на достъпна цена, намаляването на емисиите на парникови газове, повишена енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми енергийни източници.	дейности в тази посока.	инфраструктури за чиста енергия.	
	Мярка 6.3. Поетапно покриване и препокриване на уличните платна до постигане на 100 % покритие с асфалтова настилка (без наличие на дупки).	ЕСИФ, вкл., но не само ПОС/ ПУДООС/ Общински бюджет/ Държавен бюджет/ Програми за сътрудничество/ Друг	2022 - 2028 г.	Намаляване приноса на вторично суспендираните прахови частици от автомобилното движение по замърсената инфраструктура.	% покритие от цялата улична мрежа.	Намаляване до минимум на приноса на вторично суспендираните прахови частици от автомобилното движение, посредством 100 % покритие с асфалтова настилка на уличните платна.	Община Мадан

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2022 – 2028 Г.

**Част VII. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ, ОТЧЕТ И
КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА
ПРОГРАМА**

VII. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ, ОТЧЕТ И КОНТРОЛ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА

За да се изпълнява успешно Общинската програма за опазване на околната среда се изисква прилагане на система за мониторинг и контрол на изпълнението ѝ. Необходимо е да се извършва и оценка на крайния ефект от нейното изпълнение, както и периодичната ѝ актуализация в случаите на промяна в обстоятелствата или необходимост от корекция на целите.

1. Организация на изпълнението, мониторинг и контрол на Програмата

За да се предотврати изоставането в изпълнението на планираните мерки и да се гарантират действителните резултати, е изградена системата за програмен мониторинг и контрол на базата на европейското, националното и местното законодателство. Програмният мониторинг и контрол е тази част от програмата, която следи за правилното изпълнение на избраната стратегия по отделни мерки, които са детайлно изброени в плана за действие. Системата на програмния мониторинг и контрол позволява да се определи дали общината се приближава към планираните стратегически цели.

Изпълнението на конкретните мерки и дейности, които водят до постигане на планираните цели, е задължение на съответни експерти от Общинската администрация. Те следва своевременно да подготвят и внасят проекти за финансиране на приоритетните дейности по опазване на околната среда. Също така Общината разяснява, предупреждава и осведомява широката общественост по отношение на всички дейности, намерения и последствия, спрямо компонентите на околната среда и проблемите, свързани с тях, чрез средства за масова информация.

Съответните кметове на кметства приемат мерки за подобряване и възстановяване на околната среда.

Наблюдението и оценката на ПООС следва да се извършва с оглед постигането на ефективност и ефикасност от изпълнението ѝ. Предметът на наблюдение включва изпълнението на целите на Програмата, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят.

Оценката включва информация от наблюдението и от други източници на ефектите от предприетите действия и на резултатите от тях. Извършването на оценката ще осигури на управлението механизми на контрол чрез информация за разходите и за резултатите. Оценката дава възможност да се проследи ефектът от планираните и реализираните дейности. Информация за оценката следва да се предостави по подходящ начин на обществеността, като по този начин се представят пред хората проблемите, планираните инициативи и най-вече напредъка по постигането на визията и главната стратегическа цел.

В процеса на наблюдение, спазването на принципите за партньорство, публичност и прозрачност се осигуряват от Община Мадан.

Контролът върху изпълнението на Общинската програма за опазване на околната среда се извършва от Общински съвет-Мадан по ежегодно внасяните отчети за изпълнението ѝ.

2. Периодичност на актуализация на Програмата за околна среда/ Плана за действие

Настоящата Програма за опазване на околната среда на Община Мадан е с период на действие от 2022- 2028 г. Съгласно чл. 79, ал. 5 от ЗООС, Кметът на Община Мадан може да предложи допълване и актуализиране на ПООС. Измененията, допълненията и актуализацията на Общинската програма за опазване на околната среда се приемат от Общински съвет.

Настоящата Общинска програма следва да бъде актуализирана при съществени промени в националното законодателство или по съображения, които биха допринесли за подобряване на плана за действие, например при навлизане в нов програмен период на страната, както и на общините или при изготвянето на значителен брой стратегически документи, финансови инструменти и др., чиито възможности следва да бъдат използвани.

Изработването на нова Програма за опазване на околната среда на Община Мадан се налага и при изтичане на срока на действие на настоящата, а именно до 2028 г.

3. Отчет за изпълнението на програмата за околна среда пред Общински съвет-Мадан и РИОСВ-Смолян

В съответствие с изискванията на чл. 79 от ЗООС, Програмата се приема от Общински съвет-Мадан, който контролира изпълнението ѝ (ал. 4). Кметът на Община

Мадан трябва ежегодно да внася в общинския съвет отчет за изпълнението на Програмата за околна среда. В този отчет се отбелязват постиженията и слабостите при изпълнението на програмата, които стават достояние и на обществеността чрез публикуването им на официалния административен уеб сайт на Общината и по друг подходящ начин. При необходимост се правят предложения за допълване и актуализиране на програмата.

С настоящата Програма се предлага отчетът да се изготвя и внася в Общински съвет до 31 март всяка година заедно с информацията за изпълнението на други стратегически документи на Общината по въпроси свързани с опазване на околната среда, при приложимост. Екземпляр от отчета за изпълнението на програмата за околна среда следва да се предостави за информация и в РИОСВ-Смолян, съгласно чл. 79, ал. 6 от ЗООС.

Информация от отчетите се представя на заинтересованите страни в съответствие с методическите правила за консултиране на политики.

ОБЩИНСКА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА
СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2022 – 2028 Г.

ЧАСТ VII. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

Т: +359 244 33 528 | Е: mail@p-united.org | www.p-united.org
София, бул. "Климент Охридски" 14 (сграда Минпроект), етаж 5

VIII. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

Нормативна база:

1. Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 година относно опазването на дивите птици;
2. Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г.);
3. Закон за биологичното разнообразие;
4. Закон за водите;
5. Закон за горите;
6. Закон за енергийната ефективност;
7. Закон за защитените територии;
8. Закон за местното самоуправление и местната администрация;
9. Закон за опазване на околната среда;
10. Закон за подземните богатства;
11. Закон за управление на отпадъците;
12. Закон за устройство на територията;
13. Закон за чистотата на атмосферния въздух;
14. Наредба № 1 от 10 октомври 2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води;
15. Наредба № Н-4 от 14 Септември 2012 г. за характеризиране на повърхностните води;
16. Наредба за ползването на повърхностните води и други.

Литературни източници:

1. Велев, Ст. Климатично райониране на България, 2002;
2. Годишен доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Смолян за 2019 г.;
3. Годишен доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Смолян за 2020 г.;
4. Годишен доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Смолян за 2020 г.;
5. Горскостопански план и програма на ДГС Златоград;
6. Доклад за Екологична оценка на ОУП на община Мадан, 2020 г.;
7. Класификационна схема на типовете горски месторастения в България, 1983 г.;
8. Климатични справочници I-V том, 1979-1990 г., Издание ГУХМ при БАН;
9. Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива 2021-2024 година на Община Мадан;
10. Националната програма за развитие България 2030;
11. Общ устройствен план на община Мадан /ОУПО/, 2020г.;
12. Общинска програма за енергийна ефективност за периода 2021-2030 г.;
13. Пенин Р., 2007. Природна география на България, Булвест 2000;
14. План за интегрирано развитие на Община Мадан 2021-2027;
15. План за интегрирано развитие на община Мадан за периода 2021 - 2027 г.;
16. План за управление на речните басейни в Източнобеломорски район 2016-2021 г.
17. План за управление на риска от наводнения в Източнобеломорски район 2016-2021 г.;
18. Програма за опазване на околната среда 2015-2020г. с Приложение 1-„Програма за управление на отпадъците на Община Мадан“ и Приложение 2 – раздел“Лечебни растения“;
19. Проект на Програма за управление на отпадъците на територията на община Мадан за периода 2022-2028 г.;
20. Регионална програма за управление на отпадъците на общините Мадан, Златоград и Неделино;
21. <http://eea.government.bg/v-trees/bg/result2.jsp> - Регистър на вековните дървета в България;

22. <http://eea.government.bg/zpo/bg/> - Регистър на защитените територии и защитените зони в България, ИАОС.
23. <http://natura2000.moew.government.bg/> - Информационна система за защитени зони от екологична мрежа Натура 2000;
24. <https://smolyan.riosv.com/upload/file/dokladi/2020.pdf> - Годишни доклади за състоянието на околната среда РИОСВ – гр. Смолян;
25. <https://www.madan.bg/> - Официален административен уеб сайт на Община Мадан.
26. <https://www.me.government.bg/> - Интернет адрес на Министерство на енергетиката;

